บทที่ 3
มาตรการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองสิทธิ ในความเป็นส่วนตัวแก่ผู้ต้องขังตามกฎหมายของต่างประเทศ

ในบทนี้ผู้เขียนจะทำการศึกษาถึงการให้ความสำคัญในเรื่องการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานในความเป็นส่วนตัวของผู้ต้องขัง และมาตรการทางกฎหมายของแต่ละประเทศที่คุ้มครองสิทธิในเรื่องดังกล่าวแก่ผู้ต้องขัง เพื่อให้ทราบและเข้าใจถึงมาตรการต่าง ๆ ของแต่ละประเทศและนำมาเปรียบเทียบกับมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยในส่วนที่เกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานในความเป็นส่วนตัวของผู้ต้องขังว่าอยู่ในระดับที่เหมาะสมแล้วหรือไม่ และควรจะมีการปรับปรุง พัฒนาต่อไปอย่างไร โดยจะทำการศึกษากฎหมายของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และสหรัฐอเมริกา ดังต่อไปนี้

3.1 การให้ความคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวของผู้ต้องขังตามกฎหมายของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

3.1.1 ความเป็นมาของการให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในความเป็นส่วนตัวตามกฎหมายสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

แนวคิดของการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพตามกฎหมายสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีที่มาจากกฎหมายธรรมชาติแนวความคิดกฎหมายธรรมชาติมีบทบาทสำคัญในทางพัฒนาการแนวคิดในทางกฎหมายในยุคต่อมา โดยมีอิทธิพลทั้งในทางรูปแบบ (Formal) ซึ่งถือว่าแนวคิดกฎหมายธรรมชาติวางรากฐานในเรื่องลำดับชั้นของกฎหมาย ส่วนในทางเนื้อหา (inhaltlich) ของกฎหมายธรรมชาตินั้น คือ มีกฎเกณฑ์ที่สำคัญซึ่งยอมรับสิทธิที่ติดตัวมนุษย์ อันเป็นสิทธิที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลกับปัจเจกบุคคลด้วยกัน และกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลกับรัฐ และต่อมาพื้นฐานของแนวคิดกฎหมายธรรมชาติที่ยอมรับสิทธิที่ติดตัวมนุษย์ได้รับการบัญญัติรับรองไว้ในกฎหมายพื้นฐาน (legesfumdamentals) ซึ่งเป็นกฎหมายบัญญัติที่อยู่ในลำดับชั้นที่สูงกว่า อันเป็นการนำแนวความคิดของกฎหมายธรรมชาติไปบัญญัติรับรองให้เป็นสิทธิตามกฎหมายบ้านเมือง ซึ่งกฎหมายพื้นฐานในลักษณะดังกล่าวนี้เข้าไปมีบทบาทในประเทศต่าง ๆ ในภาคพื้นยุโรปอย่างมาก แนวความคิดของกฎหมายธรรมชาติจึงมีบทบาทต่อทฤษฎี

ในทางการเมือง และทฤษฎีในทางกฎหมายหากศึกษาการคลี่คลายของสิทธิและเสรีภาพที่มีพัฒนาการอย่างยาวนานในประวัติศาสตร์ของยุโรปแล้ว อาจแบ่งช่วงการพัฒนาออกเป็น 4 ช่วง ดังนี้[1]

ช่วงที่หนึ่ง เป็นช่วงของพัฒนาการเกี่ยวกับเสรีภาพในทางศาสนา ด้วยเหตุปัญหาความเชื่อในเรื่องศาสนาเป็นปัญหาที่ทำให้เกิดความขัดแย้งอย่างยาวนานในช่วงยุคกลางก่อให้เกิดผลกระทบอย่างใหญ่หลวง เสรีภาพในทางศาสนาประสบผลสำเร็จครั้งแรก เมื่อสงครามกลางเมืองที่เกิดขึ้นจากความแตกแยกในทางศาสนานั้นมักจะอาศัยอำนาจรัฐเข้ามาแก้ปัญหาดังกล่าว ด้วยเหตุนี้เองจึงเริ่มมีแนวความคิดที่จะให้รัฐเป็นกลางในทางศาสนา และเริ่มยอมรับกันว่าเรื่องการนับถือศาสนานั้นแท้จริงแล้วเป็นเรื่องของปัจเจกบุคคล ดังนั้นพัฒนาการในช่วงนี้จึงเป็นช่วงที่แยกความเป็นศาสนาจักรออกจากความเป็นรัฐ และการยอมรับว่าเรื่องการนับถือศาสนานั้นเป็นเรื่องของปัจเจกบุคคล ซึ่งบุคคลแต่ละบุคคลย่อมมีเสรีภาพที่จะเชื่อในลัทธิหรือศาสนาที่แตกต่างกันออกไป

ช่วงที่สอง พัฒนาการในช่วงที่สองของสิทธิและเสรีภาพเป็นพัฒนาการของสิทธิและเสรีภาพในทางเศรษฐกิจ (die uirtsduaflidrenGrundrelte) ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สิน เสรีภาพในการทำสัญญา (die Verfragsfreiheit) และเสรีภาพในการประกอบอาชีพ (Berufstreiheit) พัฒนาการของสิทธิและเสรีภาพในช่วงที่สองเป็นผลมาจากการล่มสลายของระบบศักดินา โครงสร้างความสัมพันธ์ของบุคคลในโครงสร้างแบบสังคมศักดินาที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เกิดชนชั้นกลางซึ่งเป็นชนชั้นใหม่ ซึ่งเรียกร้องการมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินและเรียกร้องเสรีภาพในการประกอบอาชีพเนื่องจากการประกอบอาชีพของชนชั้นใหม่มิได้อยู่ในภาคเกษตรกรรมเท่านั้น หากแต่เกิดอาชีพใหม่ขึ้น เช่น ช่างฝีมือ พ่อค้า ทั้งนี้ เพราะในยุคนั้นมีการห้ามประกอบอาชีพโดยเฉพาะอย่างยิ่งการห้ามมิให้ขุนนางทำการค้า และการผลิตใด ๆ

ช่วงที่สาม เป็นพัฒนาการในช่วงของสิทธิและเสรีภาพในทางประชาธิปไตย (die deunokratisdentreiheiten) ซึ่งได้แก่ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เสรีภาพในการชุมนุม เสรีภาพของหนังสือพิมพ์ และเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม พัฒนาการของสิทธิและเสรีภาพนั้นช่วงนี้เป็นการเรียกร้องของชนชั้นกลางในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองแต่การที่ชนชั้นกลางเข้าไปมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมทางการเมืองได้จะต้องอาศัยเครื่องมือหรือปัจจัยพื้นฐานที่เอื้อต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนั้น เสรีภาพในทางประชาธิปไตยจึงกลายเป็นเครื่องมือที่ทำให้ระบบการปกครองได้รับการพัฒนาไปสู่การปกครองในระบอบประชาธิปไตย

---

[1] PierothSuhlink, GrundrechteStaatsrect, 9Aufl, Heidelberg, 1993, s.14.

ช่วงที่สี่ เป็นพัฒนาการสิทธิขั้นพื้นฐานทางสังคม (die socialenGrundredeten) สิทธิขั้นพื้นฐานทางสังคม ได้แก่ สิทธิในการมีงานทำ การให้หลักประกันในอนาคต การให้ความดูแลทางด้านสุขภาพ อาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย การศึกษา เป็นต้น สิทธิขั้นพื้นฐานทางสังคมเป็นผลของการต่อสู้ทางความคิดกับแนวคิดแบบสังคมนิยม ซึ่งแนวคิดสังคมนิยมมองเรื่องสิทธิของฝ่ายเสรีนิยมว่าเป็นเพียงแต่ความเท่าเทียมกันในทางกฎหมาย แต่ในความเป็นจริงแล้วมนุษย์มีสิทธิและเสรีภาพตามที่บัญญัติไว้ ย่อมไร้ความหมายเพราะบุคคลกลุ่มหนึ่งในสังคมขาดไร้โอกาส ด้วยเหตุนี้จึงควรจะต้องให้บุคคลเหล่านี้สามารถเข้าถึงสิทธิและเสรีภาพตามที่บัญญัติไว้อย่างแท้จริง

คำตัดสินของศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ในศตวรรษที่ 1970 ได้อธิบายถึงสถานะของผู้ต้องขังตามรัฐธรรมนูญว่า สิทธิตามรัฐธรรมนูญของผู้ต้องขังอาจจะถูกจำกัดโดยพระราชบัญญัติที่ตราขึ้นโดยรัฐสภาเท่านั้น และกฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษทางอาญา (Strafvqllzugsgesetz – StVollzG) ควรจะต้องระบุวัตถุประสงค์ของการจำคุกและวางกฎเกณฑ์ทางกฎหมายที่จะให้วัตถุประสงค์นี้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ในการโต้เถียงทางรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษทางอาญาของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีฉบับใหม่มีประเด็นสำคัญอยู่ที่การนำแนวความคิดเรื่อง นิติรัฐ (Rechtsstaat) และรัฐสังคม (Sozialstaat) มาใช้ แนวความคิดเรื่อง นิติรัฐ ถูกตีความในวิถีทางที่ค่อนข้างตรงไปตรงมาที่เป็นการกำหนดว่านักโทษควรจะมีความแน่นอนเกี่ยวกับสถานะทางกฎหมายของเขาทั้งหลาย และหนทางที่จะเข้าถึงศาลเพื่อใช้บังคับตามสิทธิของเขา ส่วนแนวความคิดเรื่องรัฐสังคม จะนำมาใช้ได้ยากกว่าโดยเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่าหลักการของรัฐสังคมมีความหมายว่า รัฐมีพันธะที่จะผูกพันตนเองต่อความผาสุกของประชาชน แต่ความหมายนี้จะขยายไปถึงหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญของรัฐในการที่จะอบรมแก้ไขผู้ต้องขังให้สามารถอยู่ร่วมในสังคมได้ด้วยหรือไม่ และผู้ต้องขังจะได้รับสิทธิอันเนื่องมาจากภาระหน้าที่ที่กำหนดให้รัฐจากหลักการนี้หรือไม่

ในคำตัดสินคดี Lebach ศาลรัฐธรรมนูญมีท่าทีที่ชัดเจนว่า สิทธิและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญสำหรับทั้งผู้ต้องขังและผู้มีอำนาจในเรือนจำ ควรได้มาจากแนวความคิดเกี่ยวกับการทำให้เหมาะสมสำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคม (resocialisation) เนื่องจากแนวความคิดนี้จะต้องถูกทำให้บรรลุผลโดยหลักรัฐสังคม ศาลอธิบายว่าจากแง่มุมของผู้กระทำความผิด สิทธิตามกฎหมายในการอบรมให้สมบูรณ์สำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคมพัฒนามาจากสิทธิตามรัฐธรรมนูญในเงื่อนไขของมาตรา 2 (1) (สิทธิในการพัฒนาบุคลิกภาพ) และมาตรา 1 (ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์) ของกฎหมายพื้นฐาน (Grundgesetz) จากแง่มุมทางสังคมของหลักการรัฐสังคม เรียกร้องสาธารณชนในการเอาใจใส่และให้ความช่วยเหลือกลุ่มคนในสังคม ซึ่งเนื่องด้วยความผิดปกติหรือความอ่อนแอส่วนตัว ความทุพพลภาพ หรือความเสียเปรียบทางสังคมซึ่งทำให้การพัฒนาทางสังคมของพวกเขา

เป็นไปด้วยความล่าช้า นักโทษและอดีตผู้ต้องขังก็จัดว่าอยู่ในกลุ่มของคนพวกนี้ด้วย และปลายปี ค.ศ. 1976 กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษทางอาญาฉบับใหม่ซึ่งมุ่งหมายที่จะทำให้สอดคล้องกับมาตรฐานเหล่านี้มีผลใช้บังคับมาตรา 2 แห่งพระราชบัญญัติใหม่ระบุไว้อย่างชัดเจนถึงวัตถุประสงค์ของการจำคุกว่าในวิธีการลงโทษจำคุก ผู้ต้องขังจะต้องได้รับสิทธิในการดำเนินชีวิตที่อยู่ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย และจะต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม นอกจากนี้วิธีการของการลงโทษของเรือนจำในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ยังใช้ป้องกันสาธารณชนจากการกระทำความผิดต่อไปอีกด้วย[2]

3.1.2 หลักการทั่วไปเกี่ยวกับสิทธิในความเป็นส่วนตัว

สิทธิในความเป็นส่วนตัวของบุคคลแต่ละคนนั้นเป็นสิทธิของปัจเจกบุคคลที่มีอยู่ก่อนที่จะมีรัฐ เสรีภาพและความเสมอภาคของปัจเจกบุคคลดังกล่าวเป็นเงื่อนไขอันชอบธรรมที่ก่อให้เกิดรัฐขึ้น ด้วยเหตุนี้สิทธิในเสรีภาพและสิทธิในความเสมอภาคจึงผูกพันและเป็นข้อจำกัดของการใช้อำนาจรัฐ และยังรวมไปถึงสิทธิทั้งหลายซึ่งตกได้แก่ปัจเจกบุคคลมิใช่ในฐานะที่เป็นมนุษย์ แต่หากได้รับสิทธิเช่นนั้นเพราะเป็นส่วนหนึ่งของรัฐ โดยสิทธิเหล่านั้นมิได้มีอยู่หากไม่มีรัฐ หากแต่สิทธิทั้งหลายนั้นบุคคลล้วนได้รับไปจากรัฐทั้งสิ้นตามแนวความคิดของกฎหมายธรรมชาตินั้นเห็นว่าเสรีภาพและความเสมอภาคมีอยู่ก่อนที่จะมีสังคมและรัฐซึ่งหากมีการจำกัดสิทธิเสรีภาพในความเป็นส่วนตัวของปัจเจกบุคคล ก็มีความจำเป็นที่รัฐจะต้องอธิบายให้เหตุผลในการจำกัดสิทธิขั้นพื้นฐานในความเป็นส่วนตัวของปัจเจกบุคคลดังกล่าว ความหมายของสิทธิขั้นพื้นฐานในความเป็นส่วนตัวของปัจเจกบุคคลที่มีอยู่ก่อนรัฐ ย่อมมีความหมายว่าการใช้สิทธิดังกล่าวไม่จำเป็นต้องอธิบายให้เหตุผลต่อรัฐแต่อย่างใดแต่ในทางตรงกันข้ามหากรัฐจะจำกัดสิทธิขั้นพื้นฐานดังกล่าวรัฐจะต้องอธิบายให้เหตุผลในการจำกัดสิทธิขั้นพื้นฐานในความเป็นส่วนตัวของปัจเจกบุคคลนั้นด้วย[3]

Albert Bleckmann เห็นว่าการให้ความหมายสิทธิขั้นพื้นฐานในความเป็นส่วนตัวของปัจเจกบุคคลนั้น อาจให้ความหมายได้ 2 ลักษณะ คือ สิทธิขั้นพื้นฐานในความหมายในทางเทคนิคกฎหมาย (die Grundrechte in rechttechmisdenSinne) ลักษณะหนึ่ง และสิทธิขั้นพื้นฐานในความหมายโดยแท้ (in eineunreinenOrduangssinn)อีกลักษณะหนึ่ง กล่าวคือ[4]

สิทธิขั้นพื้นฐานในความหมายในทางเทคนิคกฎหมาย (dieGrundrechtein rechttechmisdenSinne) ก็ให้ความหมายในตัวมนุษย์นี้ หมายถึงการนิยามศัพท์ ซึ่งการนิยามศัพท์

---

[2] From *IS life imprisonment constitutional? – The German Experience* (pp. 265-267, by Dirk Van ZylSmit, 1992, Public Law.

[3] PierothSuhlink, GrundrechteStaatsrect, 9Aufl, Heidelberg, 1993, s.14.

[4] Albert Bleckmann, Staatsrecht II- Die Grundrechte, 4 Aufl., 1996, s 85.

เหล่านี้จะเชื่อมโยงไปสู่ผลของกฎหมาย ซึ่งในกรณีของสิทธิขั้นพื้นฐาน ย่อมหมายความว่า ผลของกฎหมายในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะนำมาใช้เมื่อเป็นกรณีที่เป็นเรื่องของสิทธิขั้นพื้นฐานในความหมายที่ได้กำหนดไว้ ดังนั้น ความหมายของสิทธิขั้นพื้นฐานในความหมายนี้จึงหมายถึง “เงื่อนไขในส่วนองค์ประกอบของกฎหมาย” (Tatbestandsvoraussetyung) นั่นเอง ตัวอย่างเช่น ผลของกฎหมายตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 19[5] ย่อมผูกพันต่อความหมายของสิทธิขั้นพื้นฐานตามที่กำหนดไว้ ซึ่งหากนอกเหนือจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา 19 แล้วการให้ความหมายสิทธิขั้นพื้นฐานอาจให้ความหมายในลักษณะอื่นได้ ดังเช่น สิทธิขั้นพื้นฐานในความหมายของมาตรา 19 วรรค 1 และวรรค 3 ความหมายเฉพาะ “สิทธิขั้นพื้นฐาน” ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 1 ถึงมาตรา 18 เท่านั้น ในขณะที่ความหมายของสิทธิขั้นพื้นฐานในความหมายของมาตรา 19 วรรค 2 และการทำให้เกิดความมั่นคงต่อหลักนิติรัฐ ความหมายของสิทธิขั้นพื้นฐานย่อมหมายถึงสิทธิขั้นพื้นฐานตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 1-18 และย่อมหมายความรวมถึงสิทธิขั้นพื้นฐานที่กระจัดกระจายอยู่ในมาตราอื่น ๆ ของรัฐธรรมนูญด้วย เช่น ตามมาตรา 101-103 การให้ความหมายตามหลักการนี้เป็นการให้ความหมายสิทธิขั้นพื้นฐานในฐานะที่สิทธิขั้นพื้นฐานเป็น “สิทธิในการป้องกัน” (Abuehrrechte) เท่านั้น สิทธิขั้นพื้นฐานมิได้หมายความรวมไปถึงความมุ่งหมายที่จะมุ่งคุ้มครองเชิงสถาบัน (in-stitutiouelleGarantie) และไม่รวมถึงความมุ่งหมายที่จะให้เป็นสิทธิเรียกร้องให้กระทำการ (positive Leistungsrechte)

ส่วนสิทธิขั้นพื้นฐานในความหมายโดยแท้ (in-cinemreinenOrdnungssinn) เป็นการให้ความหมายโดยไม่คำนึงถึงผลในทางกฎหมายแต่อย่างใด การให้ความหมายในความหมายนี้จะต้องทำความเข้าใจในความหมายของสิทธิขั้นพื้นฐานภาคทั่วไปว่าสิทธิขั้นพื้นฐานภาคทั่วไปดังกล่าวจะต้องสรุปรวมถึงความทั้งหลายที่สัมพันธ์เกี่ยวโยงกับสิทธิขั้นพื้นฐาน ดังนั้น การให้ความหมาย

---

[5] มาตรา 19 (การจำกัดสิทธิขั้นพื้นฐาน)

(1) ภายใต้รัฐธรรมนูญนี้ สิทธิขั้นพื้นฐานอาจถูกจำกัดได้โดยกฎหมายหรือโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย กฎหมายในกรณีนี้จะต้องมีผลบังคับเป็นการทั่วไป และจะใช้บังคับเพื่อกรณีใดกรณีหนึ่งมิได้ นอกจากนี้กฎหมายดังกล่าวจะต้องกล่าวอ้างถึงมาตราของสิทธิขั้นพื้นฐานนั้นด้วย

(2) ไม่ว่ากรณีใด ๆ การจำกัดสิทธิขั้นพื้นฐานจะกระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญของสิทธิขั้นพื้นฐานนั้นมิได้

(3) สิทธิขั้นพื้นฐานนั้นให้นำมาใช้กับนิติบุคคลภายในประเทศด้วย เท่าที่สิทธิขั้นพื้นฐานนั้นสามารถนำมาใช้กับนิติบุคคลได้

(4) หากบุคคลใดถูกละเมิดสิทธิโดยอำนาจมหาชน บุคคลนั้นชอบที่จะใช้สิทธิทางศาลได้ ในกรณีที่ไม่มีศาลที่มีเขตอำนาจในเรื่องนั้น ให้ฟ้องยังศาลยุติธรรม.

สิทธิขั้นพื้นฐานในความหมายนี้ สิทธิขั้นพื้นฐานจึงมิได้มีความหมายเฉพาะว่าเป็น สิทธิป้องกันอันเป็นสิทธิตามกฎหมายมหาชนเท่านั้น แต่สิทธิขั้นพื้นฐานยังมีความหมายเป็นสิทธิเรียกร้องให้กระทำการ (liepositiven Leistungsanspriciche) เป็นการให้หลักประกันในเชิงสถาบัน (dieinstitutiounllen Garantien) สิทธิขั้นพื้นฐานยังเป็นปทัสถาน (objective Norm) จากลักษณะของสิทธิขั้นพื้นฐานตามที่ได้กล่าวถึงจึงอาจนำมาสู่การได้ความหมายสิทธิขั้นพื้นฐานในความหมายโดยแท้ว่าหมายถึงปทัสถานของรัฐธรรมนูญซึ่งกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลกับรัฐ

สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (Basic law or grundgeset, the german constitution) เพื่อใช้เป็นการป้องกันการกระทำของรัฐในการละเมิดสิทธิเสรีภาพของปัจเจกบุคคล

ในรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมาตรา1และมาตรา2ได้บัญญัติให้ความคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อันเป็นหลักการพื้นฐานไว้กล่าวคือรัฐต้องเคารพสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญโดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิของมนุษย์ที่จะพัฒนาบุคลิกภาพของตนโดยเสรีบทบัญญัติข้างต้นก่อให้เกิดการรับรองสิทธิในความมีตัวตนของบุคคลภายใต้สิทธิดังกล่าวปัจเจกชนมีอำนาจในการควบคุมพัฒนาและแสวงหาประโยชน์ในสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของตนและสิทธิในการได้รับความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลได้แก่จดหมายหรือวัสดุไปรษณีย์และการติดต่อสื่อสารจาการกระทำใดที่เป็นการแทรกแซงใด ๆ

ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไว้โดยเฉพาะคือ Federal Data Protection Act และ ได้มีการแบ่งประเภทของสิทธิส่วนบุคคลไว้เป็น 5 ประเภท ได้แก่[6]

1) การล่วงล้ำเข้าไปในความเป็นส่วนตัวของบุคคล (intrusion into private sphere) เช่น การลักลอบถ่ายภาพส่วนตัวของบุคคล[7]

2) การเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวของบุคคล (the publication of personal information) เช่น การเผยแพร่ชื่อหรือข้อมูลส่วนตัวของบุคคล[8]

3) การกระทำให้บุคคลเสื่อมเสียชื่อเสียง (defamation) กรณีนี้จะมีลักษณะคล้ายคลึงกับการหมิ่นประมาทตามกฎหมายไทย

---

[6] *ปัญหาและมาตรการทางกฎหมายในการรับรองและคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัว (Right to Privacy)* (น. 39-40). เล่มเดิม.

[7] เช่นในคดี Caroline II, BGHZ 131, 332.

[8] เช่นในคดี Lebach, BVerfG 35, 202.

4) การไขข่าวแพร่หลายในข้อความอันเป็นเท็จ (false light) เช่นการนำภาพของบุคคลไปประกอบข้อความที่ไม่ตรงกับความจริงเช่นนำภาพของบุคคลไปประกอบกับยากระตุ้นอารมณ์ทางเพศเพื่อให้คนทั่วไปเข้าใจว่าบุคคลในภาพเป็นผู้เสนอขาย (presenter) ของยาดังกล่าว[9]

5) การหาประโยชน์เชิงพาณิชย์จากสิทธิเกี่ยวกับบุคคล (appropriation of personality) เช่นการนำภาพของบุคคลไปใช้ประกอบการโฆษณา (แม้โฆษณานั้นจะไม่เสื่อมเสียแต่เป็นโฆษณาที่ไม่ได้รับอนุญาตจากบุคคลอยู่ที่อยู่ภาพ)

3.1.3 การรับรองสิทธิในความเป็นส่วนตัวของผู้ต้องขัง

บทบัญญัติที่เป็นแม่บทในการรับรองและคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขังปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี[10] ซึ่งจะมีลักษณะเป็นการคุ้มครองสิทธิโดยรวมทั่ว ๆ ไป ส่วนในรายละเอียดของการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องขังนั้นจะมีการบัญญัติไว้ในกฎหมายลำดับรองอีกชั้นหนึ่ง

บทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ที่เกี่ยวกับการรับรองและคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขังเรื่องสิทธิในความเป็นส่วนตัวนั้น[11] มีดังต่อไปนี้

มาตรา 1 “(1) เกียรติภูมิของมนุษย์จะละเมิดมิได้ เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทั้งปวงแห่งรัฐที่จะต้องเคารพและปกป้องเกียรติมนุษย์

(2) บุคคลมีสิทธิในชีวิตร่างกายของตนที่จะละเมิดมิได้ เสรีภาพของบุคคลจะถูกละเมิดมิได้ การจำกัดสิทธิดังกล่าวอาจกระทำได้ก็แต่โดยอาศัยอำนาจแห่งกฎหมาย

(3) ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ พึงเคารพสิทธิขั้นพื้นฐานทั้งปวงอันรัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้เสมือนว่าเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับได้”

และในมาตรา 2 “บุคคลทุกคนย่อมมีความเสมอภาคกันในกฎหมาย” ซึ่งย่อมหมายความว่า ไม่ว่าบุคคลผู้นั้นจะอยู่ในสถานะใดก็ตามเขาก็ย่อมมีสิทธิเสรีภาพในลักษณะเช่นเดียวกันภายใต้กฎหมายฉบับเดียวกันนั่นเอง

การให้ความคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวของผู้ต้องขังโดยเฉพาะนั้น จะเห็นได้ว่าการบังคับโทษของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมุ่งเน้นวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ต้องขังได้รับการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมให้สามารถกลับเข้าสู่สังคมอย่างผู้ที่มีความรับผิดชอบและไม่กระทำความผิดซ้ำอีก นอกจากนั้นผู้ต้องขังต้องมีชีวิตอยู่ในเรือนจำอย่างปกติสุขที่สุดเท่าที่จะทำได้เพื่อมิให้เขาได้รับผลร้ายจากการต้องโทษจำคุกและสามารถกลับเข้าสู่สังคมได้ดังนั้นการควบคุมตัวผู้ต้องขังใน

---

[9] เช่นในคดี Herrenreiter, BGHZ 26, 349.

[10] *Basic Law For The Federal Republic of Germany 1961*, Born, November 1994. p. 13.

[11] บัญญัติในหมวด 1 ว่าด้วยสิทธิขั้นพื้นฐาน.

เรือนจำจึงต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ซึ่งมาตรฐานการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในส่วนที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของผู้ต้องขังของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มีดังนี้

3.1.3.1 การรับรองสิทธิความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล

การรับรองสิทธิความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีจะมีปรากฏอยู่ในกฎหมายบังคับโทษซึ่งบัญญัติให้การรับรองและคุ้มครองข้อมูลในส่วนของผู้ต้องขังไว้อย่างละเอียด กล่าวคือ ในส่วนที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ต้องขังกำหนดให้มีการนำไปใช้บังคับได้เฉพาะการดำเนินการตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ชัดแจ้งเท่านั้น โดยเจ้าหน้าที่ไม่จำเป็นต้องขอความยินยอมจากผู้ต้องขัง[12] แต่อย่างไรก็ตามจะต้องแจ้งให้ผู้ต้องขังซึ่งถูกนำข้อมูลส่วนตัวไปใช้หรือเปิดเผยนั้นทราบถึงข้อมูลที่ถูกนำไปเปิดเผย บุคคลที่ได้รับทราบ และการนำข้อมูลไปใช้นั้นด้วยสาเหตุอะไร เว้นแต่กรณีที่ผู้นำข้อมูลไปใช้นั้นจะเป็นเจ้าหน้าที่[13] ทั้งนี้การควบคุมการนำข้อมูลส่วนตัวของผู้ต้องขังไปใช้นั้นอาจมีความเคร่งครัดแตกต่างกันออกไปตามวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้หรือเปิดเผยนั้นเอง ซึ่งเจ้าหน้าที่มีสิทธินำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ต้องขังไปใช้ได้เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการบังคับโทษทางอาญาเพื่อให้บรรลุตามคำพิพากษาของศาลเท่านั้น[14]นอกจากนี้ข้อมูลของผู้ต้องขังที่พ้นโทษออกไปแล้วจะไม่ถูกนำมาเปิดเผยหรือใช้ได้อีก

3.1.3.2 การรับรองสิทธิความเป็นส่วนตัวในชีวิตร่างกายของผู้ต้องขัง โดยผู้เขียนจะขอแยกอธิบายออกเป็นส่วนการลงโทษทางวินัยแก่ผู้ต้องขังประการหนึ่ง และส่วนการทำงานของผู้ต้องขังอีกประการหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1) การลงโทษทางวินัยของผู้ต้องขัง

ผู้ต้องโทษในเรือนจำอาจถูกจำกัดสิทธิโดยการใช้อำนาจและดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ในเรือนจำรวมทั้งการถูกดำเนินคดีอาญาคดีปกครองการถูกบังคับให้เข้ารับการบำบัดรักษาและการถูกลงโทษทางวินัยดังนั้นกฎหมายราชทัณฑ์ของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีจึงได้กำหนดบทบัญญัติให้นักโทษมีสิทธิที่จะร้องทุกข์ในการกระทำอันมิชอบของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์จากกระบวนการบังคับโทษ เพื่อเยียวยาสิทธิจากการกระทำที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนและสิทธิตามกฎหมายหรือการใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรมของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์โดยผู้ต้องโทษมีโอกาสยื่นคำร้องขอร้องทุกข์และ

---

[12] Strafgesetzbuch, StGB, Section 187.

[13] Strafgesetzbuch, StGB, Section 179.

[14] Strafgesetzbuch, StGB, Section 180.

มีคำแนะนำแก่ผู้อำนวยการเรือนจำที่เกี่ยวกับเรื่องที่ตนไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือถูกละเมิดสิทธิเสรีภาพนั้น ๆ รวมทั้งมีโอกาสพบเพื่อปรึกษาหารือด้วยนอกจากนั้นยังมีสิทธิในการยื่นคำร้องทุกข์กรณีการถูกลงโทษทางวินัยโดยไม่เป็นธรรมด้วยโดยจะมีผู้พิพากษาทำหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทหรือข้อโต้แย้งอันเกิดจากกระบวนการในชั้นบังคับโทษทางอาญาดังกล่าวไว้เป็นการเฉพาะโดยตั้งเป็นแผนกคดีบังคับโทษทางอาญาในศาลยุติธรรมขึ้นเพื่อทำหน้าที่พิจารณาและชี้ขาดข้อพิพาทอันเกี่ยวกับกระบวนการบังคับโทษไว้โดยเฉพาะอีกด้วย

2) การทำงานของผู้ต้องขัง

วัตถุประสงค์ของการทำงาน การฝึกอบรมและการศึกษา ก็เพื่อให้ผู้ต้องขังมีทักษะและความรู้ที่จะทำให้ผู้ต้องขังมีความสามารถในการหาเลี้ยงชีพภายหลังจากการได้รับการปล่อยตัว หรือเพื่อส่งเสริมหรือรักษาไว้ซึ่งทักษะหรือความรู้นั้น เจ้าหน้าที่เรือนจำอาจจะกำหนดให้นักโทษทำงานที่ก่อให้เกิดผลในด้านการเงิน โดยพิจารณาถึงความสามารถ ทักษะ และความสมัครใจของผู้ต้องขังได้ ผู้ต้องขังซึ่งมีความสามารถจะได้รับโอกาสที่จะฝึกอบรมอาชีพ หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมอื่น ๆ เกี่ยวกับการฝึกอบรม หรือการศึกษา ผู้ต้องขังที่ไม่ได้รับงานที่ก่อให้เกิดผลทางด้านการเงินหรือการมีส่วนร่วมในกิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวกับการฝึกอบรม หรือการศึกษาจะถูกกำหนดรูปแบบกิจกรรมอื่น ๆ ที่เหมาะสม หรือจะถูกกำหนดกิจกรรมในลักษณะที่เป็นการบำบัดรักษา[15]เมื่อนักโทษสำเร็จการศึกษา หรือการฝึกอบรมเกี่ยวกับอาชีพแล้ว เขาจะได้รับประกาศนียบัตรซึ่งจะไม่เปิดเผยว่าเขาเป็นผู้ต้องขัง[16] ผู้ต้องขังจะถูกบังคับให้ทำงานซึ่งเหมาะสมกับความสามารถในทางกายภาพของเขาหรือทำงานใด ๆ เพื่อเป้าหมายในการบำบัดรักษา (Work – Therapeutie) หรือกระทำกิจกรรมอื่น ๆ ซึ่งเขาสามารถที่จะทำตามเงื่อนไขทางกายภาพของเขา หรือทำงานเสริมปีละ 3 เดือน ถ้าผู้ต้องขังยินยอมอาจจะขยายเวลาการทำงานเพิ่มขึ้นได้ การจ้างงานของวิสาหกิจที่ดำเนินการโดยผู้รับเหมาเอกชนจะต้องได้รับความยินยอมของผู้ต้องขังก่อน การยกเลิกความยินยอมจะมีผลเมื่องานนั้นได้รับช่วงต่อโดยผู้ต้องขังอื่น หรือหลังจากนั้นเป็นเวลา 6 สัปดาห์[17] ผู้ต้องขังที่ทำงานตามปกติครบ 1 ปี อาจจะอ้างสิทธิในการยกเว้นจากการทำงาน (ลาหยุด) ได้เป็นเวลา 18 วันทำงาน และลาป่วยได้ไม่เกินปีละ 6 สัปดาห์ การอนุญาตให้ลาหยุดออกจากเรือนจำซึ่งอยู่ภายในชั่วโมงการทำงานจะถูกพิจารณาเป็นช่วงเวลาการยกเว้นการทำงาน เว้นแต่การอนุญาตเนื่องจากความเจ็บป่วยที่อันตราย

---

[15] Strafgesetzbuch, StGB, Section 37.

[16] Strafgesetzbuch, StGB, Section 40.

[17] Strafgesetzbuch, StGB, Section 41.

หรือความตายของญาติ[18] ผู้ต้องขังที่ทำงานที่ได้รับมอบหมายจะได้รับเงินค่าจ้างตามที่ประมวลกฎหมายสังคมได้บัญญัติไว้หรือค่าจ้างพื้นฐาน (Basic Wages) โดยประเมินจากประสิทธิภาพและประเภทของงานที่ทำแต่ต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 ของค่าจ้างพื้นฐาน เว้นแต่ผู้ต้องขังจะทำงานไม่ถึงเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดไว้ผู้ต้องขังจะได้รับได้แจ้งให้ทราบถึงอัตราค่าจ้างเป็นลายลักษณ์อักษร[19]

ในกรณีที่ผู้ต้องขังได้รับมอบหมายให้ทำงานที่กฎหมายกำหนดไว้ ในมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติเรือนจำ แต่ไม่ได้ทำงานโดยที่ไม่ใช่ความผิดของผู้ต้องขังเป็นเวลาเกินกว่าหนึ่งสัปดาห์ เขามีสิทธิได้รับเงินทดแทนเนื่องจากการสูญเสียรายได้[20] ผู้ต้องขังที่ชราภาพ หรือร่างกายอ่อนแอ และไม่สามารถทำงานได้ หรือไม่ได้รับเงินทดแทน จะได้รับเงินช่วยเหลือ (Pocket Money) จากรัฐ[21] ส่วนผู้ต้องขังที่มีรายได้จากการทำงานจะได้รับอนุญาตให้ใช้จ่ายเงินจากรายได้จากการทำงานของตน (House Money) หรือเงินช่วยเหลืออย่างน้อยเดือนละ 30 มาร์ค ในกรณีที่ผู้ต้องขังคนใดมีรายได้จากการทำงานมากกว่าเดือนละ 300 มาร์ค เขาสามารถใช้จ่ายเงินเพิ่มขึ้นได้อีกร้อยละ 10 นอกจากเงินช่วยเหลือ เงินรายได้จากการทำแล้วยังมีเงินประเภทต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ได้แก่เงินค่าบำรุงสถานที่ เงินช่วยค่าใช้จ่ายของเรือนจำ เงินหมุนเวียน และเงินส่วนตัวของผู้ต้องขัง ผู้ต้องขังมีหน้าที่ต้องจ่ายเงินค่าบำรุงรักษาสถานที่ และค่าใช้จ่ายในเรือนจำ จากเงินรายได้ของตนซึ่งจะเข้าบัญชีไว้ในประเภทเงินหมุนเวียนหลังจากหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ แล้วส่วนที่เหลือจะนำเข้าบัญชีส่วนตัวของผู้ต้องขัง[22]

3.1.3.3 การรับรองสิทธิความเป็นส่วนตัวของผู้ต้องขังในเรื่องการติดต่อสื่อสาร

กฎหมายราชทัณฑ์ของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี กำหนดให้ผู้ต้องขังมีสิทธิที่จะติดต่อกับบุคคลอื่นที่อยู่นอกเรือนจำได้ภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนดไว้รวมทั้งได้รับการส่งเสริมให้ติดต่อกับผู้อยู่ข้างนอกเรือนจำเท่าที่จะทำได้[23] และให้ผู้ต้องขังมีสิทธิได้รับการเยี่ยมเป็นประจำระยะเวลาเยี่ยมอย่างน้อยเดือนละ 1 ชั่วโมงทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของเรือนจำ

---

[18] Strafgesetzbuch, StGB, Section 42.

[19] Strafgesetzbuch, StGB, Section 43.

[20] Strafgesetzbuch, StGB, Section 45.

[21] Strafgesetzbuch, StGB, Section 46.

[22] Strafgesetzbuch, StGB, Section 49-52.

[23] Strafgesetzbuch, StGB, Section 23.

ซึ่งการเยี่ยมนอกเหนือจากนี้ควรได้รับอนุญาตและส่งเสริมเท่าที่จะทำได้[24] ถ้าหากการเยี่ยมนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังหรือการกลับเข้าสู่สังคม

ทั้งนี้ ผู้อำนวยการเรือนจำมีอำนาจห้ามมิให้เยี่ยมได้หากเห็นว่าน่าจะเป็นอันตรายต่อความปลอดภัยหรือความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเรือนจำ หรือหากผู้มาเยี่ยมไม่เกี่ยวพันกับนักโทษภายในขอบเขตแห่งความหมายของประมวลกฎหมายอาญา และเกรงว่าเขาอาจจะชักจูงนักโทษไปในทางที่เสียหาย หรือขัดขวางนักโทษต่อการปรับตัวให้เข้ากับสังคม[25] การเยี่ยมของทนายความ ที่ปรึกษากฎหมายหรือโนตารี (notary) ในเรื่องกฎหมายเกี่ยวกับนักโทษจะต้องได้รับอนุญาต แต่การตรวจข้อความในเอกสารและบันทึกอื่น ๆ ในความครอบครองของที่ปรึกษากฎหมายไม่จำต้องได้รับอนุญาต[26] การควบคุมการเยี่ยมและการสนทนาอาจจะกระทำด้วยเหตุผลเกี่ยวกับการแก้ไขอบรมหรือความปลอดภัยหรือความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเรือนจำ การเยี่ยมอาจถูกระงับโดยไม่คำนึงถึงว่าจะมีการเตือนผู้มาเยี่ยมหรือนักโทษที่ละเมิดกฎหมายหรือระเบียบหรือไม่และไม่จำเป็นต้องมีการเตือนเมื่อเห็นว่าจำเป็นต้องยุติการเยี่ยมทันที การเยี่ยมของที่ปรึกษากฎหมายจะไม่ถูกควบคุมแต่การส่งมอบสิ่งของระหว่างเวลาการเยี่ยมจะต้องได้รับอนุญาต ยกเว้นเอกสารและบันทึกอื่น ๆ ที่ส่งมอบในระหว่างการเยี่ยมของทนายความหรือโนตารี (notary) ที่จัดการเรื่องทางกฎหมายของนักโทษ การส่งมอบเอกสารและบันทึกอื่น ๆ ของทนายความและโนตารีอาจจะต้องขออนุญาตด้วยเหตุผลทางด้านการรักษาความปลอดภัยหรือความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเรือนจำ[27]

นอกจากนี้ผู้ต้องขังยังมีสิทธิติดต่อกับญาติพี่น้องทางจดหมายได้และห้ามมิให้มีการจำกัดเสรีภาพในการติดต่อทางจดหมายกับผู้ที่มิใช่ญาติพี่น้องทั้งนี้ ตามรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน มาตรา 10 (1) ได้บัญญัติไว้ว่า “ความลับของจดหมาย ความลับทางไปรษณีย์และทางโทรคมนาคมมิอาจล่วงละเมิดได้ (2) การจำกัดสิทธิดังกล่าวอาจจะกระทำได้โดยอาศัยอำนาจแห่งกฎหมายเท่านั้น ถ้าการจำกัดสิทธิดังกล่าวมีความมุ่งหมายเพื่อคุ้มครองหลักการพื้นฐานของรัฐเสรีประชาธิปไตย หรือเพื่อคุ้มครอง หรือเพื่อการดำรงอยู่ หรือเพื่อความมั่นคงของสหพันธ์หรือของมลรัฐ กรณีนี้กฎหมายอาจกำหนดว่าการจำกัดสิทธิดังกล่าวไม่จำเป็นต้องแจ้งให้บุคคลนั้น

---

[24] Strafgesetzbuch, StGB, Section 24.

[25] Strafgesetzbuch, StGB, Section 25.

[26] Strafgesetzbuch, StGB, Section 26.

[27] Strafgesetzbuch, StGB, Section 27.

ทราบ และอาจกำหนดให้การตรวจสอบการกระทำดังกล่าวกระทำโดยองค์กรที่ได้รับการแต่งตั้งโดยตัวแทนของประชาชนแทนการใช้สิทธิทางศาลได้"

ดังนี้ผู้ต้องขังจึงมีสิทธิที่จะส่งและรับจดหมายโดยไม่ถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพแต่ผู้อำนวยการเรือนจำอาจสั่งห้ามมิให้มีการติดต่อทางจดหมายกับบุคคลที่น่าจะเป็นอันตรายต่อความปลอดภัยหรือความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเรือนจำหรือบุคคลผู้ซึ่งไม่เกี่ยวพันกับผู้ต้องขังภายในขอบเขตแห่งความหมายของประมวลกฎหมายอาญา และเกรงว่าการติดต่อทางจดหมายกับบุคคลดังกล่าวอาจจะชักจูงผู้ต้องขังไปในทางที่เสียหายหรือขัดขวางผู้ต้องขังต่อการปรับตัวให้เข้ากับสังคม[28]

การตรวจสอบการติดต่อทางจดหมายที่ผู้ต้องขังส่งไปยังทนายความหรือสมาชิกรัฐสภาทั้งของรัฐ และสหพันธรัฐหรือคณะกรรมาธิการสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรปจะกระทำมิได้ แต่การตรวจสอบการติดต่อทางจดหมายอื่น ๆ อาจกระทำได้โดยอาศัยเหตุผลทางด้านการอบรมแก้ไขหรือการรักษาความปลอดภัยหรือความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเรือนจำเท่านั้น[29]

ผู้ต้องขังจะส่งและรับจดหมายโดยผ่านเรือนจำเว้นแต่จะมีบทบัญญัติของกฎหมายเป็นอย่างอื่น จดหมายที่เข้ามาและออกไปจะได้รับการส่งต่อโดยไม่ชักช้า ผู้ต้องขังจะได้รับจดหมายส่งเข้ามาแบบที่เปิดผนึกเว้นแต่จะมีบทบัญญัติของกฎหมายเป็นอย่างอื่น ซึ่งผู้ต้องขังอาจจะได้รับจดหมายปิดผนึกพร้อมกับสิ่งของส่วนตัวได้[30]ซึ่งผู้อำนวยการเรือนจำอาจจะระงับมิให้ผู้ต้องขังได้รับจดหมายได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) หากจะเป็นอันตรายต่อวัตถุประสงค์ของการลงโทษ หรือการรักษาความปลอดภัยหรือความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเรือนจำ

(2) หากพิจารณาถึงข้อความในจดหมาย หากเปิดเผยอาจจะก่อให้เกิดความรับผิดทางอาญา หรือค่าปรับทางปกครอง หรือ

(3) หากมีข้อความเกี่ยวกับสภาพเรือนจำที่คลาดเคลื่อนต่อความเป็นจริงอย่างมาก หรือบิดเบือนอย่างมาก หรือ

(4) หากมีข้อความหมิ่นประมาทผู้อื่นอย่างร้ายแรง หรือ

(5) หากจะเป็นอันตรายต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของผู้ต้องขังคนอื่น หรือ

---

[28] Strafgesetzbuch, StGB, Section 28.

[29] Strafgesetzbuch, StGB, Section 29.

[30] Strafgesetzbuch, StGB, Section 30.

(6) หากเขียนโดยใช้รหัสลับ อ่านไม่ออก อ่านไม่เข้าใจ หรือเขียนภาษาต่างประเทศโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

หากกรณีจดหมายที่ส่งออกนอกเรือนจำที่มีข้อความไม่ถูกต้อง หากผู้ต้องขังยืนยันที่จะส่งจะต้องส่งไปพร้อมกับจดหมายของเจ้าพนักงาน จดหมายที่ถูกระงับจะต้องแจ้งให้นักโทษทราบเหตุผลนั้น และจะส่งคืนไปยังผู้ส่งจดหมายนั้น หากทำไม่ได้หรือไม่สมควรด้วยเหตุผลพิเศษจดหมายนั้นจะถูกเก็บรักษาไว้โดยทางการ[31] และข้อมูลใด ๆ ที่ได้รับมาจากการที่เจ้าหน้าที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมการเยี่ยม หรือปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบจดหมายนั้น จะนำมาใช้ประโยชน์ได้เพียงแต่เฉพาะในขอบเขตที่จำเป็นเพื่อการรักษาความปลอดภัยหรือความเป็นระเบียบเรียบร้อย หรือการป้องกัน ระงับ หรือการฟ้องร้องการกระทำความผิด หรือการฝ่าฝืนคำสั่ง หรือการอบรมแก้ไขผู้ต้องขัง เท่านั้น โดยข้อมูลเหล่านี้จะถูกส่งผ่านไปถึงคณะกรรมการเรือนจำที่มีอำนาจ ศาลที่มีอำนาจ และเจ้าหน้าที่ซึ่งรับผิดชอบในการป้องกัน ระงับ หรือฟ้องร้องการกระทำความผิดหรือการฝ่าฝืนคำสั่ง เท่านั้น[32]

3.1.3.4 การรับรองสิทธิความเป็นส่วนตัวของผู้ต้องขังในการอยู่หรือพักอาศัย

การรับรองสิทธิในเรื่องนี้จะเกี่ยวกับเสรีภาพในการที่จะดำรงชีวิตในความเป็นส่วนตัวโดยมีขอบเขตหรือจำกัดมิให้ผู้อื่นละเมิดหรือรุกล้ำเข้าไปในการอยู่หรือพักอาศัยของผู้ต้องขัง ผู้ต้องขังมีสิทธิที่จะได้รับการฝึกอาชีพการงานหรือการแก้ไขฟื้นฟูรวมทั้งการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันเว้นแต่ผู้ต้องขังที่เป็นอันตรายต่อบุคคลอื่นหรือตกอยู่ภายใต้การบังคับในเรื่องระเบียบวินัย ในเวลากลางคืนนักโทษจะอยู่ในห้องขังที่จัดไว้เฉพาะของตนและอาจมีสิ่งของส่วนตัวไว้ในห้องขังได้ผู้ต้องขังอาจได้รับอนุญาตให้อยู่รวมกับผู้ต้องขังอื่นได้ถ้าเขาต้องการความช่วยเหลือหรือเพราะความจำเป็นทางสุขภาพหรือไม่สามารถอยู่คนเดียวได้โดยไม่เป็นอันตรายต่อตนเอง

ผู้ต้องขังจะได้รับเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มที่จำเป็นที่ทางเรือนจำจัดไว้ให้รวมทั้งอาจขอเครื่องใช้สำหรับการทำความสะอาดร่างกายเช่นสบู่ยาสีฟันแปรงสีฟันและหวีเป็นต้น

---

[31] Strafgesetzbuch, StGB, Section 31.

[32] Strafgesetzbuch, StGB, Section 34.

3.2 การให้ความคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวของผู้ต้องขังตามกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา

พัฒนาการของระบอบประชาธิปไตยและการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่เติบโตขึ้นในนานาประเทศทั่วโลกนั้น อิทธิพลจากรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกานับว่ามีส่วนผลักดันสำคัญประการหนึ่ง เพราะเป็นรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษรฉบับแรกของโลก ที่ได้นำความคิดทฤษฎีการเมืองต่าง ๆ ที่ครั้งหนึ่งเป็นเพียงงานทางวิชาการของนักคิดนักเขียนชื่อดัง ไม่ว่าจะเป็น ฮิวโก โกรติอุส, จอห์น มิลตัน, เจมส์ ฮาริงตัน, จอหน์ลอคและมงเตสกิเออ เป็นต้น โดยนำมาสังเคราะห์ออกแบบโครงสร้างการเมืองการปกครองใหม่ที่เหมาะสมกับประเทศที่เพิ่งเกิดใหม่อย่างสหรัฐอเมริกา จนสำเร็จผลออกมาเป็นรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาที่มีการจัดองค์กรโครงสร้างทางการเมืองตามหลักการแบ่งแยกอำนาจ มีการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนในเรื่องต่าง ๆ ที่ยังคงทันสมัยต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน[33] ดังนั้น การจะได้ศึกษาถึงรายละเอียดของบทบัญญัติว่าด้วยสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาก็ย่อมมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาแนวคิดการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนชาวไทยให้ลงรากปักฐานอย่างมั่นคงในสังคมไทย

3.2.1 ความเป็นมาของการให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในความเป็นส่วนตัวตามกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา

ประวัติศาสตร์ทางสังคมและการเมืองของประเทศสหรัฐอเมริกาถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งที่มีส่วนผลักดันให้มีบทบัญญัติว่าด้วยสิทธิเสรีภาพของประชาชนในรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา โดยการก่อตั้งอาณานิคมในสหรัฐอเมริกาเริ่มจากการมีผู้อพยพหนีการกดขี่ข่มเหงในเรื่องสิทธิเสรีภาพจากกษัตริย์อังกฤษ จึงทำให้บุคคลเหล่านี้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการใช้อำนาจโดยมิชอบของผู้ปกครอง และเกิดความหวงแหนต่อสิทธิเสรีภาพของปัจเจกชนที่ตนมีอยู่ โดยเริ่มมาจากสิทธิเสรีภาพในการเลือกนับถือศาสนา (Freedom of Religion) ซึ่งพวกเขาถูกกษัตริย์อังกฤษในสมัยนั้นบังคับให้นับถือศาสนาคริสต์นิกายเดียว[34] นอกจากนี้ ยังมีสิทธิเสรีภาพที่สำคัญ ๆ ได้แก่ เสรีภาพในการตัดสินใจด้วยตนเอง (Right to Self Determination) เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น (Freedom of Expression) และเสรีภาพในการเลือกถิ่นฐานที่อยู่และเคลื่อนย้าย (Freedom of Movement) โดยชาวอาณานิคมเรียกเสรีภาพเหล่านี้ว่า “สิทธิเสรีภาพตามธรรมชาติ” (Natural Rights)

---

[33] จาก *กฎหมายรัฐธรรมนูญ* (น. 129), โดย วิษณุ เครืองาม, 2530, กรุงเทพฯ: นิติบรรณาการ.

[34] จาก *การเมืองอเมริกา* (น. 34), โดย สมบัติ จันทรวงศ์, 2542, กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.

ซึ่งในเวลาต่อมาได้มีวิวัฒนาการกลายมาเป็นรากฐานของแนวความคิดเป็น “สิทธิมนุษยชน” (Human Rights) นั่นเอง

ในประเทศสหรัฐอเมริกามีแนวความคิดที่ว่ามนุษย์ทุกคนล้วนมีความเท่าเทียมเสมอภาคกัน มีสิทธิ เสรีภาพในความเป็นมนุษย์ติดตัวมาตั้งแต่เกิดแล้ว ผู้ใดก็ตามไม่อาจลิดรอนสิทธิเสรีภาพในความเป็นมนุษย์ไปได้ สิทธิดังกล่าวมานี้ ก็คือ สิทธิ เสรีภาพในชีวิต ร่างกาย ตลอดจนสิทธิในทรัพย์สิน และความเสมอภาค เท่าเทียมกัน สิทธิเสรีภาพเหล่านี้ผู้ใดจะล่วงละเมิดมิได้เป็นอันขาด ซึ่งรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาได้บัญญัติให้การรับรองและคุ้มครอง เพื่อเป็นหลักประกันให้แก่ประชาชนพลเมืองสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้ เพื่อสถาปนาความยุติธรรม รักษาความสงบภายในประเทศ ส่งเสริมสวัสดิการโดยทั่วไป และสร้างความมั่นคงในเสรีภาพอันศักดิ์สิทธิ์แก่พลเมืองสหรัฐอเมริกาต่อไป

โครงสร้างของรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาแบ่งออกเป็น 2 ส่วนที่สำคัญ คือส่วนแรกเป็นส่วนของเนื้อหาในรัฐธรรมนูญที่มีมานับตั้งแต่การประกาศใช้รัฐธรรมนูญครั้งแรกในปี ค.ศ. 1787 มีอยู่ 7 มาตรา และส่วนที่สองเป็นบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ (Amendment) ซึ่งนับจนถึงปัจจุบันมีการแก้ไขเพิ่มเติมรวมแล้วทั้งสิ้น 27 ครั้ง[35]โดยการแก้ไขครั้งสำคัญนั้นเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 1-10 ซึ่งเป็นการแก้ไขรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับสิทธิต่าง ๆ หรือที่เรียกกันว่า Bill of Rights และได้รับการให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม ค.ศ. 1791 โดยการแก้ไขแต่ละครั้งมีสาระสำคัญโดยสรุปได้ดังนี้

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 1 เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในเรื่องการให้เสรีภาพเกี่ยวกับศาสนา การพูด การพิมพ์ การโฆษณา และการชุมนุมร่วมกันโดยสงบของประชาชน

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 2 เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในเรื่องการรับรองสิทธิของประชาชนที่จะมีและถือศาสตราวุธจะถูกขัดขวางมิได้

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 3 เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในเรื่องที่พักของทหารซึ่งทหารจะเข้าไปอาศัยในบ้านใดโดยเจ้าของบ้านไม่ยินยอมไม่ได้

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 4 เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในเรื่องการรับรองสิทธิของประชาชนที่จะมีความปลอดภัยในร่างกาย เคหสถาน และทรัพย์สินของตน บรรดาสิทธิดังกล่าวจะถูกตรวจค้นหรือยึดโดยไม่มีเหตุอันควรมิได้

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 5 เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบเกี่ยวกับการฟ้องศาล การสอบสวน และการลงโทษ (สิทธิทางกฎหมาย) เพื่อให้ความคุ้มครองแก่ประชาชน

---

[35] จาก *การปกครองของสหรัฐอเมริกา* (น. 16), โดย สำนักข่าวสารอเมริกัน, 2534, กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 6 เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในเรื่องการรับรองสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดี ในการดำเนินคดีอาญาจำเลยมีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีอย่างรวดเร็วและเปิดเผย

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 7 เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในเรื่องการรับรองสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาโดยคณะลูกขุนคือคดีที่ฟ้องร้องตามกฎหมาย Common Law ที่มีมูลค่าเกินกว่า 20 ดอลลาร์ ข้อเท็จจริงใดที่พิจารณาแล้วศาลแพ่งสหรัฐจะพิจารณาใหม่เป็นอย่างอื่นมิได้

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 8 เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในเรื่องค่าประกันหรือค่าปรับ ห้ามการกำหนดสูงเกินควรและห้ามการลงโทษที่โหดร้ายและผิดปกติวิสัย

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 9 เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญว่าสิทธิที่จำแนกไว้ในรัฐธรรมนูญนี้จะตีความให้เป็นการปฏิเสธหรือลิดรอนสิทธิผู้อื่นไม่ได้

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 10 เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมโดยจำกัดอำนาจที่มิได้ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญหรืออำนาจที่มิได้ห้ามมลรัฐกระทำนั้นถือว่าอำนาจนั้นเป็นของมลรัฐหรือของประชาชน

ที่มาของสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกานั้นมีลักษณะเฉพาะที่พิเศษแตกต่างจากรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษรอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นภายหลัง เนื่องจากมิได้ถูกตราขึ้นมาตั้งแต่ต้นพร้อมกับบทบัญญัติในส่วนอื่น ๆ ของรัฐธรรมนูญ แต่ปรากฏอยู่ในบทแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของรัฐธรรมนูญ โดยสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญที่สำคัญอยู่ในมาตรา 1 ถึงมาตรา 10 ที่เรียกว่า Bill of Rights ของบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่เกิดขึ้นภายหลังที่รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาเจ็ดมาตราแรกได้ประกาศใช้ไม่นาน นอกจากนั้นก็ยังมีสิทธิเสรีภาพอื่น ๆ ที่ติดตามมาจากบทแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญหลังจากนั้น

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าคำประกาศอิสรภาพของสหรัฐอเมริกาเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม ค.ศ. 1776 ซึ่งร่างโดย โทมัสเจฟเฟอร์สัน จะพบร่องรอยแนวความคิดของสิทธิเสรีภาพประชาชนที่ต่อมาได้มีการรับรองเป็นบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาด้วยเช่นกัน ซึ่งมีเนื้อความของคำประกาศดังกล่าวบางส่วน ดังนี้[36]

“เมื่อใดวิถีแห่งเหตุการณ์ของมนุษย์ได้บังเกิดความจำเป็นที่ประชาชนพวกหนึ่งจะต้องทำลายข้อผูกพันทางการเมืองซึ่งตนมีอยู่กับประชาชนพวกอื่นให้หมดไป และจะจัดตั้งแหล่งที่อันเป็นเอกเทศและเท่าเทียมกันขึ้นใหม่ในหมู่อำนาจบนพื้นพิภพนี้ตามที่กฎแห่งธรรมชาติและ

---

[36] จาก *มหาชนรัฐและประชาธิปไตย: ความคิดทางการเมืองอเมริกัน ค.ศ. 1776-1800* (คำแปลในภาคภาษาไทย) (น. 361-362), โดย โดย สมบัติ จันทรวงศ์, 2529, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พระเจ้าแห่งธรรมชาติได้ทรงกำหนดไว้ เมื่อนั้นความเคารพที่พึงมีต่อความเห็นของมวลมนุษย์เรียกร้องว่าพวกเขาจะต้องแถลงถึงสาเหตุที่บังคับให้ต้องก้าวไปสู่การแบ่งแยกดังกล่าวนั้น

เราถือว่าความจริงต่อไปนี้เป็นสิ่งที่ประจักษ์แจ้งอยู่ในตัวเอง นั่นคือมนุษย์ทุกคนถูกสร้างขึ้นมาอย่างเท่าเทียมกัน และพระผู้สร้างได้มอบสิทธิบางประการที่จะเพิกถอนมิได้ไว้ให้แก่มนุษย์ ในบรรดาสิทธิเหล่านั้นได้แก่ชีวิต เสรีภาพและการเสาะแสวงหาความสุข

เพื่อที่จะคุ้มครองสิทธิเหล่านั้นให้มั่นคง รัฐบาลจึงถูกสถาปนาขึ้นในหมู่มวลมนุษย์ โดยได้อำนาจที่ยุติธรรมอันเนื่องมาจากความยินยอมของผู้ที่อยู่ใต้การปกครอง เมื่อใดก็ตามที่รูปแบบของรัฐบาลใดเป็นสิ่งที่ทำลายเป้าหมายเหล่านี้ เมื่อนั้นย่อมเป็นสิทธิของประชาชนที่จะเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกรัฐบาลแบบนั้นเสีย และสถาปนารัฐบาลขึ้นใหม่โดยให้มีรากฐานอยู่บนหลักการดังกล่าว และโดยการกำหนดอำนาจของรัฐบาลนั้นให้เป็นไปในแบบที่พวกเขาเห็นว่าน่าจะมีผลต่อความปลอดภัยและความผาสุกของพวกเขามากที่สุด แน่นอนว่าความสุขุมรอบคอบย่อมจะกำหนดว่ารัฐบาลที่จะได้จัดตั้งมาช้านานแล้ว ไม่ควรที่จะต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วยเหตุเพียงเล็กน้อยและชั่วแล่น และโดยเหตุนี้เองประสบการณ์ทั้งปวงก็ได้แสดงให้เห็นว่ามนุษยชาติมีแนวโน้มที่จะยอมอดทนหากความชั่วร้ายนั้นพอทนได้ ยิ่งกว่าที่จะแก้ไขให้แก่ตนเองโดยการทำลายล้างแบบอย่างที่ตนเคยชินอยู่ แต่เมื่อการใช้อำนาจไปในทางที่ผิดและการช่วงชิงอำนาจมีอยู่อย่างยาวนาน โดยมุ่งหมายต่อวัตถุประสงค์เดิมอย่างไม่เสื่อมคลาย จนชี้ให้เห็นว่ามีแผนการที่จะกดพวกเขาลงภายใต้การปกครองโดยเด็ดขาดของคน ๆ เดียวแล้ว ย่อมเป็นสิทธิ ย่อมเป็นหน้าที่ของพวกเขาที่จะล้มล้างรัฐบาลเช่นนั้น และจัดหาเครื่องป้องกันใหม่สำหรับความมั่นคงในอนาคตของพวกเขา…. ”

3.2.2 หลักการทั่วไปเกี่ยวกับสิทธิในความเป็นส่วนตัว

สิทธิของผู้ต้องขัง (Prisoners’ Rights) โดยทั่วไปมีที่มาจากสิทธิมนุษยชนและการรับรองสิทธิจาก European Convention และสิทธิมนุษยชนมีที่มาจากสิทธิของมนุษย์ (The Rights of man) และ Bill of Rights ของอังกฤษและคำประกาศอิสรภาพของสหรัฐอเมริกาในระยะเวลา 200 ปีผ่านมาทัศนคติที่มีต่อผู้ต้องขังในทวีปยุโรปและสหรัฐอเมริกาได้เปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้เนื่องมาจากกระบวนการที่สำคัญ 2 ประการ คือ ปรัชญาประชาธิปไตย ในคริสต์ศตวรรษที่ 18 อันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคม และบ่อเกิดของวิชาพฤติกรรมศาสตร์อันนำไปสู่การปฏิวัติวิธีการปฏิบัติและความเข้าใจที่มีต่อลักษณะของผู้ต้องโทษ โดยผู้ที่นิยมในเหตุผลเชื่อว่าการศึกษาพฤติกรรมของผู้กระทำผิดน่าจะทำได้เช่นเดียวกับการศึกษาวิทยาศาสตร์ทางกายภาพและชีวภาพ

เป็นผลให้มีการเรียกร้องการลงโทษให้เหมาะสมแก่บุคคลแต่ละคน (individualization of punishment) แทนการลงโทษตามความผิด[37]

ในปัจจุบันการรณรงค์ทางด้านสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติและรัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ประกอบกับความรู้ความเข้าใจในสาขาทัณฑวิทยา (Penology) ได้พัฒนามากขึ้น ประเทศต่าง ๆ มีการบัญญัติกฎหมายที่ให้หลักประกันสิทธิมนุษยชนแก่ผู้ต้องขังมากขึ้น ในประเทศที่ใช้กฎหมายคอมมอลลอว์ (Common Law) การแก้ไขบำบัดได้กลายมาเป็นวัตถุประสงค์ของการลงโทษแทนที่จะให้เป็นผลพลอยได้จากการจำคุก ข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขังสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงแนวความคิดในการลงทัณฑ์ซึ่งถือเป็นหลักการแห่งความมีมนุษยธรรมซึ่งให้หลักประกันขั้นต่ำสำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังอันเป็นการนำเจตนารมณ์ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนมาสู่ระบบการราชทัณฑ์และการปฏิเสธการลงโทษที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์หรือวิธีการลงโทษที่โหดร้ายและไร้มนุษยธรรม[38]

ประเทศสหรัฐอเมริกาถือว่าเป็นประเทศที่ให้การรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชนไว้อย่างกว้างขวางเช่นเดียวกับการรับรองสิทธิเสรีภาพของนักโทษ การรับรองสิทธิเสรีภาพของนักโทษจะปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญและคำพิพากษาของศาล การตรวจสอบหรือการให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของนักโทษจะเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ข้อบังคับและระเบียบต่าง ๆ ในอดีตศาลมีแนวทางในการปฏิบัติว่าจะไม่เข้าไปแทรกแซงในการบริหารงานราชทัณฑ์ในระดับสหพันธรัฐและมลรัฐหรือที่เรียกว่า “Hands off Doctrine” เนื่องจากศาลเห็นว่าเพื่อให้เจ้าพนักงานเรือนจำสามารถใช้ดุลพินิจในการบริหารได้อย่างกว้างขวาง เพื่อความคล่องตัวและศาลเองก็ไม่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้ หากเข้าไปแทรกแซงอาจทำให้การบริหารงานเรือนจำไม่เป็นไปตามเป้าหมายในการแก้ไขฟื้นฟูจิตใจของนักโทษ ต่อมาได้มีการปรับปรุงแนวความคิดที่สำคัญต่อนโยบายการบริหารงานตุลาการ โดยการให้นักโทษสามารถนำคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาลได้ สิทธิมนุษยชนของนักโทษมีการรับรองไว้ในบทบัญญัติของ Bill of Rights และ Federal Civil Right Act ซึ่งนักโทษอาจร้องขอต่อศาลได้ถ้าถูกจำกัดสิทธิตามรัฐธรรมนูญ[39]

นักเคลื่อนไหวเพื่อการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขังในสหรัฐอเมริกาเห็นว่า ผู้ต้องขังมีสิทธิตามรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับประชาชนซึ่งอยู่ภายนอกเรือนจำทุกประการ ยกเว้นการใช้สิทธินั้นจะขัดกับการปฏิบัติงานของเรือนจำ ดังนั้นเรือนจำต้องแสดงเหตุผลว่า เหตุใดจึงมีความ

---

[37] *สิทธิมนุษยชนและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศไทย* (รายงานผลการวิจัย) (น. 332). เล่มเดิม.

[38] แหล่งเดิม.

[39] *นักโทษเด็ดขาดกับสิทธิตามกฎหมาย* (น. 34). เล่มเดิม.

จำเป็นต้องตัดสิทธิบางประการของผู้ต้องขังมากกว่าที่จะให้ผู้ต้องขังเป็นผู้กล่าวอ้างว่าเหตุใดตนจึงไม่ควรถูกตัดสิทธิเช่นการจำกัดสิทธิในการเยี่ยมเยียนของทนายความ คู่สมรส การสื่อสารทางจดหมายกับโลกภายนอก เป็นต้น[40] สิทธิของผู้ต้องขังจะมีมากน้อยประการใดศาลจะเป็นผู้ตีความว่าสิทธิประการใดเป็นสิทธิที่ผู้ต้องขังจะพึงได้รับตามรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป และโดยที่รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาได้ให้การรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชนไว้อย่างกว้างขวาง ดังนั้นนักโทษจึงได้รับความคุ้มครองให้มีสิทธิตามกฎหมายอย่างกว้างขวางด้วยเช่นกัน นอกจากกฎหมายรัฐธรรมนูญแล้ว แนวคำพิพากษาของศาลสูงก็ถือเป็นหลักที่ใช้ในการพิจารณาถึงการยอมรับสิทธิของนักโทษเช่นเดียวกัน เนื่องจากระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) ถือว่าแนวคำพิพากษาของศาลสูงนั้นเป็นหลักที่ใช้ในการตัดสินคดีได้เช่นเดียวกับกฎหมายลายลักษณ์อักษร[41]

ศาลสหรัฐอเมริกาได้พยายามที่จะกำหนดขอบเขตการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขังตามกฎบัตรแห่งสิทธิ (Bill of Rights) และสิทธิตามรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมตามมาตรา 14 หลังจากที่บุคคลนั้นต้องโทษจำคุก สิทธิดังกล่าวได้แก่ เสรีภาพในการพูด เสรีภาพที่จะไม่ถูกกระทำการทารุณกรรมและการลงโทษโดยผิดปกติ สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาโดยชอบธรรม และได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายโดยเสมอภาค คำพิพากษาของศาลสหรัฐอเมริกา และแนวทางปฏิบัติในเรือนจำเกี่ยวกับสิทธิของผู้ต้องขังพอสรุปได้คือ มีการนำหลักกฎหมายปกครองมาปรับใช้อย่างกว้างขวางในงานราชทัณฑ์ การกำหนดหลักเกณฑ์และกฎข้อบังคับต่าง ๆ มีโครงสร้างที่วางหลักประกันว่าการกำหนดนโยบายจะต้องกระทำโดยเปิดเผย การตัดสินใจใด ๆ จะอยู่ภายใต้การตรวจสอบของฝ่ายบริหาร และหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ดังกล่าวจะต้องมีความสมดุลระหว่างความจำเป็นในการรักษาความปลอดภัยและการคุ้มครองสิทธิตามรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมมาตราหนึ่ง และสิทธิตามรัฐธรรมนูญอื่นกับการกำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัยในเรือนจำ[42]

เมื่อพิจารณาถึงบทบัญญัติว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชาวอเมริกันที่ได้รับการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแล้วนั้น เราจะพบว่ามีการกำหนดสิทธิและเสรีภาพไว้อย่างค่อนข้างครอบคลุม

---

[40] *สิทธิมนุษยชนและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศไทย* (รายงานผลการวิจัย) (น. 325). เล่มเดิม.

[41] แหล่งเดิม.

[42] *สิทธิของผู้ต้องหา จำเลย และผู้ต้องโทษในคดีอาญา* (รายงานผลการวิจัย) (น. น.41-42). เล่มเดิม.

เกือบทุกด้าน โดยนอกจาก Bill of Rights ทั้ง 10 มาตราแล้ว กฎหมายรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกายังมีการกำหนดว่าด้วยเรื่องสิทธิและเสรีภาพไว้ในมาตราอื่น ๆ ในการแก้ไขรัฐธรรมนูญครั้งต่อ ๆ มา[43]

โดยในหมวด 4 มาตรา 2 ได้บัญญัติว่า “ให้พลเมืองของแต่ละมลรัฐมีเอกสิทธิ์และความคุ้มกันของความเป็นประชาชนแห่งสหรัฐอเมริกาเหมือนกัน...”[44]

นอกจากนี้ยังได้มีการแยกแยะการละเมิดสิทธิส่วนตัวออกเป็น 4 กลุ่ม โดยแบ่งแยกตามลักษณะและประโยชน์ในการมุ่งคุ้มครองที่ต่างกัน ได้แก่ การรบกวนหรือการแทรกแซงความเป็นส่วนตัวในการประกอบกิจกรรมส่วนตัวของบุคคล (Intrusion) การละเมิดเกี่ยวกับเรื่องส่วนบุคคลหรือการนำไปเปิดเผย (Public disclosure of private facts) การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง (False light in the public eye) และการใช้ชื่อหรือภาพของบุคคลอื่นโดยทุจริตและไม่ได้รับความยินยอม (Appropriation)[45]

3.2.3 การรับรองสิทธิในความเป็นส่วนตัวของผู้ต้องขัง

3.2.3.1 การรับรองสิทธิความเป็นส่วนตัวในชีวิตร่างกายของผู้ต้องขัง

สภาพของเรือนจำเป็นองค์ประกอบสำคัญในการดำรงชีพของผู้ต้องขังซึ่งมาตรา 8 และมาตรา 14 แห่งรัฐธรรมนูญของประเทศสหรัฐอเมริกาได้บัญญัติห้ามมิให้มีการลงโทษที่ทารุณโหดร้ายผิดปกติรวมทั้งการอ้างบทแก้ไขรัฐธรรมนูญมาตรา 14 ประกอบด้วยประเด็นที่นักโทษฟ้องเจ้าพนักงานและเรือนจำมากที่สุดได้แก่การกระทำการทารุณกรรมทางร่างกายสภาพของห้องขังเดี่ยวการลงโทษที่ปราศจากเหตุผลที่เหมาะสมนักโทษถูกทำร้ายร่างกายจากนักโทษอื่นโดยเจ้าหน้าที่มิได้คุ้มครองและการไม่ได้รับการรักษาพยาบาล

ในปัจจุบันหลักประกันตามมาตรา 8 มีขอบเขตครอบคลุมการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังดังนี้

(ก) การลงโทษอาจถือได้ว่าทารุณโหดร้ายและผิดปกติถ้าการกระทำนั้นไร้มนุษยธรรมในตัวเองหรือ “กระทบกระเทือนต่อจิตสำนึก” ตามความหมายที่บัญญัติไว้ในบทแก้ไขรัฐธรรมนูญมาตรา 8

---

[43] จาก *เดอะเฟเดอรัลลิสต์เปเปอร์: เอกสารความคิดทางการเมืองอเมริกัน* (The Federalist Papers หมายเลข 84) (น.605-614), โดย สมบัติ จันทรวงศ์ (บรรณาธิการแปล), 2530, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

[44] *The Constitution of the United States,* Article IV, Section. 2 “The Citizens of each State shall be entitled to all Privileges and Immunities of Citizens in the several States...”

[45] William L. Prosser. (1960). *Privacy*, 48 Calif.L.Rev.383, 389.

(ข) การลงโทษอาจถือได้ว่าทารุณโหดร้ายและผิดปกติและฝ่าฝืนบทแก้ไขมาตรา 8 ได้ ถ้าการลงโทษนั้นไม่ได้สัดส่วนกับความผิดที่ถูกลงโทษหรือนัยหนึ่งการลงโทษนั้นรุนแรงเกินกว่าความผิดที่ได้กระทำ

(ค) ศาลอาจจะเห็นว่าการใช้มาตรการลงโทษบางประการฝ่าฝืนก็สามารถทบทวนแก้ไขได้ถ้าการลงโทษนั้นรุนแรงเกินความจำเป็นในการบรรลุเป้าหมายของงานราชทัณฑ์ที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

ศาลอุทธรณ์ของประเทศสหรัฐอเมริกา (Circuit Court) ได้มีคำพิพากษาในคดีสำคัญ 2 คดีเกี่ยวกับการลงโทษทางร่างกายต่อนักโทษในคดี Talley V. Steaphens, 1965 และ Jackson V.Bishop, 1968 ซึ่งทั้งสองคดีศาลได้พิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญในการเฆี่ยนนักโทษในเรือนจำรวมทั้งการใช้เชือกหนังมัดนักโทษอันเป็นการลงโทษทางวินัยในคดีแรกศาลอุทธรณ์ได้วางข้อจำกัดการลงโทษทางร่างกายส่วนในคดีหลังศาลอุทธรณ์ได้พิพากษาให้การเฆี่ยนนักโทษเป็นการขัดต่อบทบัญญัติการแก้ไขรัฐธรรมนูญมาตรา 8 โดยศาลให้เหตุผลว่าการลงโทษทางกายไม่อาจควบคุมการใช้อำนาจโดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ตราบใดที่ยังอนุญาตให้ใช้วิธีการดังกล่าวในการลงโทษนักโทษในเรือนจำ[46]

คำวินิจฉัยคดี Bell v Wolfish เรื่องการตรวจค้นร่างกายในเรือนจำ ปี ค.ศ. 1979 ศาลสูงสุดถือเอาความจำเป็นต่อความปลอดภัยของเรือนจำสำคัญยิ่งกว่าสิทธิความเป็นส่วนตัวของนักโทษ อย่างไรก็ตาม ผู้วิเคราะห์คำพิพากษาได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับทฤษฎีทางรัฐธรรมนูญที่ใช้ในการป้องกันสิทธิความเป็นส่วนตัวของนักโทษว่าให้การป้องกันที่ยืดหยุ่นและกว้างขวางมากที่สุด หลักการของรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 4 คือ ใช้ในขอบเขตของการตรวจค้นและสรุปว่าประเภทของการตรวจค้นในเรือนจำที่แตกต่างกัน เช่น การตรวจค้นโดยการเปลื้องผ้า การตรวจค้นภายในด้วยมือและด้วยสายตา และการเจาะเลือด ควรจะต้องมีการกำหนดระดับของมูลเหตุในอดีตที่ต่างกันด้วย เพราะการตรวจค้นเหล่านี้มีความแตกต่างกัน ในด้านการรักษาความปลอดภัยและล่วงล้ำสิทธิความเป็นส่วนตัวของนักโทษ ในคดีนี้การคัดค้านไม่ใช่แต่เฉพาะการตรวจค้นที่ไม่มีเหตุผลเท่านั้นแต่รวมถึงความแออัดยัดเยียด และข้อจำกัดในการรับหนังสือและสิ่งของส่วนตัวด้วย ซึ่งศาลแขวงและศาลอุทธรณ์เห็นว่าการปฏิบัติทั้งหมดขัดต่อรัฐธรรมนูญเรื่อง due process โดยถือว่าผู้ถูกกักขังระหว่างพิจารณา สามารถจะถูกจำกัดความเป็นส่วนตัวในกรณีที่รัฐสามารถแสดงให้เห็นความจำเป็นเท่านั้น แม้ว่าศาลสูงกลับคำตัดสินของศาลล่างโดยเห็นว่า หลัก due process ใช้ใน

---

[46] *ปัญหาและมาตรการทางกฎหมายในการรับรองและคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัว (Right to Privacy)* (น. 50-51). เล่มเดิม.

การป้องกันผู้ถูกกักขังจากการถูกลงโทษเท่านั้นและกล่าวว่าคดีนี้ไม่มีการแสดงให้เห็นเจตนาที่เป็นการลงโทษของเจ้าหน้าที่เรือนจำ หรือมีความสัมพันธ์ที่ไม่เหมาะสมระหว่างความจำเป็นพิเศษและวัตถุประสงค์ของการลงโทษในทางทัณฑวิทยาที่ชอบด้วยกฎหมาย[47] อย่างไรก็ตาม ศาลสูงได้เริ่มต้นแสดงข้อสงสัยว่านักโทษที่ถูกตัดสินว่ากระทำผิดและผู้ถูกกักขังยังคงมีสิทธิตามรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 4 หรือไม่ และศาลได้ดำเนินการวิเคราะห์โดยการสันนิษฐานตามวัตถุประสงค์ในปัจจุบันว่ารัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 4 ได้ประยุกต์ใช้จริง อย่างไรก็ตามศาลก็ลังเลใจที่จะวางกฎเกณฑ์ใด ๆ สำหรับการประเมินค่าการตรวจค้นร่างกายภายใน ซึ่งการตรวจค้นร่างกายภายในนั้นมีการคัดค้านว่า การตรวจค้นเหล่านี้เป็นมาตรการป้องกันที่อ้างเหตุผลสนับสนุนได้น้อยที่สุดและละเมิดสิทธิตามรัฐธรรมนูญของผู้ร้องทุกข์รุนแรงที่สุด และประเด็นที่เสียงส่วนน้อยได้คัดค้านเสียงส่วนใหญ่ คดีนี้ผู้วิเคราะห์คำพิพากษาเห็นว่าศาลสูงไม่ได้ดำเนินการใด ๆ ที่เป็นความจำเป็นต่อการกลับคำวินิจฉัยของศาลล่างที่ว่าการตรวจค้นร่างกายภายในด้วยสายตาสามารถดำเนินการได้เฉพาะที่วางอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลที่อาจเป็นไปได้เท่านั้น คือนักโทษอาจจะถูกตรวจค้นโดยสาเหตุที่อาจเป็นไปได้ที่จะเชื่อว่าเขากำลังซุกซ่อนสิ่งของต้องห้ามตามกฎหมายอยู่เท่านั้น และในคดีนี้ศาลสูงได้ระมัดระวังที่จะบันทึกว่าการตรวจทวารและอวัยวะสืบพันธุ์จะต้องอาศัยกฎข้อบังคับที่จะกระทำในลักษณะที่เหมาะสมและแนะนำว่าการตรวจค้นปัจเจกชนจะบกพร่องตามรัฐธรรมนูญถ้ากระทำโดยการใช้อำนาจโดยมิชอบหรือไม่เหมาะสม[48]

นักโทษอาจถูกค้นและยึดทรัพย์สินจากการตรวจค้นหาสิ่งของที่ผิดกฎหมาย รวมทั้งการรักษาความปลอดภัยในเรือนจำได้ เรือนจำในสหรัฐได้กำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องการค้นและการยึดสิ่งของรวมถึงการสังเกตหรือการค้นหาห้องขังโดยใช้เครื่องมืออิเล็คโทรนิคด้วย เช่น การค้นและการยึดสิ่งของในห้องขังจะต้องมีหลักฐานรายงาน และได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาที่รับผิดชอบ การค้นหาหรือยึดสิ่งของของนักโทษซึ่งจะทำให้นักโทษถูกดำเนินคดีในศาล หรือได้รับการพิจารณาโทษอย่างชัดเจนตามบทฉบับที่ 4 แห่งรัฐธรรมนูญนักโทษจะต้องได้รับการแจ้งสิทธิด้วยว่าเขาอาจดำเนินคดีแพ่งเพื่อเรียกค่าเสียหายจากการละเมิดสิทธินั้นได้ ในกรณีที่ผู้ต้องขังถูกสอบสวนในความผิดใดอันนำไปสู่การดำเนินคดีในศาลของมลรัฐหรือศาลสหรัฐอเมริกา หรือสูญเสียสิทธิเนื่องจากการถูกลงโทษทางวินัย เขาจะต้องได้รับแจ้งสิทธิตามรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับ

---

[47] From “Constitutional Limitations on Body Searches in Prisons,” by David C.James, 1982, *Colombia Law Review,* 1033-1035.

[48] *Constitutional Limitations on Body Searches in Prisons* (pp. 1036-1038). Op.cit.

ผู้ต้องหาในคดีอาญาด้วย เช่นสิทธิที่จะไม่ให้การ สิทธิในการมีทนายความ และไม่ถูกบังคับให้สารภาพ ยกเว้นการรับสารภาพจะกระทำด้วยความสมัครใจ[49]

ในปี ค.ศ. 1960 – ค.ศ. 1970 ผู้พิพากษาศาลสหพันธ์รับรองว่านักโทษของรัฐมีสิทธิตามเกณฑ์ขั้นต่ำ ตามรัฐธรรมนูญในระหว่างการคุมขัง[50] ในคดี Rhodes v Chepman ศาลใช้รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 8 ในการบริหารจัดการเรือนจำ โดยกำหนดว่าสภาพเรือนจำที่จำกัดสิทธิของนักโทษออกจากเกณฑ์ขั้นต่ำแห่งความจำเป็นของการดำรงชีวิตเป็นการลงโทษที่โหดร้ายภายใต้เกณฑ์มาตรฐานความเหมาะสมในเวลาปัจจุบัน[51] ซึ่งคำว่า “โหดร้าย และ ผิดปกติ” ที่ปรากฏในกฎบัตรแห่งสิทธิ (Bill of Right) หมายถึงการลงโทษที่ไม่มีอำนาจ และที่ไม่ได้สัดส่วนกับความผิด ศาลสูงใช้บังคับรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 8 ในคดีการลงโทษประหารชีวิตเกี่ยวกับรูปแบบของการปฏิบัติให้บรรลุผลของคำพิพากษา เช่น การเผาที่หลัก การขึงพืดถือเป็นการลงโทษที่โหดร้าย[52]

ในคดี Weems v United State คดีนี้ Weems ถูกตัดสินจำคุก 15 ปี ที่ Cadena temporal และถูกตัดสิทธิพลเมืองขั้นพื้นฐานในความผิดฐานปลอมแปลงเอกสารราชการ โดยการจำคุกมีการใช้เครื่องพันธนาการข้อมือและข้อเท้าและให้การทำงานที่ยากลำบากทำให้ได้รับความเจ็บปวด ศาลเห็นว่าเป็นการลงโทษที่เกินสมควร เมื่อเปรียบเทียบกับความผิดจึงเป็นการลงโทษที่โหดร้าย หลังจากคดีนี้ศาลสูงได้อธิบายเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 8 โดยรวมถึงวิธีการปฏิบัติ ระยะเวลาและสภาพของการลงโทษ

ในกรณีสภาพเรือนจำ Arkansas ผู้พิพากษา Henley พิจารณาบทแก้ไขที่ 8 และเห็นว่าในกรณีความน่ากลัวของอากาศตามฤดูกาล และการใช้อำนาจตามอำเภอใจและโหดร้ายโดยผู้คุมเป็นการละเมิดรัฐธรรมนูญ แนวคิดการลงโทษที่ผิดธรรมดาและโหดร้าย ไม่ได้จำกัดถึงกรณีที่นักโทษอยู่ภายใต้การลงโทษในฐานะปัจเจกชนเท่านั้น แต่รวมถึงการคุมขังในตัวมันเองอาจมีค่าเท่ากับการลงโทษที่ผิดธรรมดาและโหดร้าย ถ้าโดยสภาพการคุมขังและการปฏิบัตินั้นขัดต่อความรู้สึกผิดชอบของประชาชนที่มีเหตุผล ศาลรับหน้าที่ในการดูแลระบบการลงโทษของรัฐ เนื่องจากเป็นประโยชน์ต่อระบบการแก้ไขและต่อสังคมอย่างกว้างขวาง ใน ปี ค.ศ. 1980 ศาลได้พิจารณาถึงอำนาจคุมขังที่ผิดธรรมดาและโหดร้ายอย่างสมบูรณ์ของระบบเรือนจำอย่างน้อย 24 รัฐ

---

[49] *สิทธิของผู้ต้องหา จำเลย และผู้ต้องโทษในคดีอาญา* (รายงานผลการวิจัย) (น. 44). เล่มเดิม.

[50] From *The Contours of Eighth Amendment Prison Jurisprudence: Conditions of Confinement* (p. 374), by Melvin Gutterman.

[51] Ibid.

[52] Ibid.

และจำนวนมากกว่า 8,000 คดีอยู่ในระหว่างการพิจารณา ในคดี Estelle v Gamble ศาลกำหนดว่าเจ้าหน้าที่เรือนจำมีหน้าที่ในการรักษาทางการแพทย์ต่อนักโทษและการเพิกเฉยโดยเจตนาต่อความต้องการทางการแพทย์ของนักโทษเป็นเหตุให้ได้รับความทรมานและความเจ็บปวดที่รุนแรงถูกห้ามโดยรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 8[53] คดีนี้ ผู้พิพากษา Marshall กล่าวถึงการลงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาและการศึกษาที่เกี่ยวกับช่วงเวลาอันยาวนานของการถูกจองจำนักโทษควรจะต้องได้รับอย่างน้อยที่สุดพื้นที่ว่าง 50 ตารางฟุต เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงการเสื่อมลงทางอารมณ์และทางจิตใจ[54]

รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 8 ไม่เพียงมีบทบาทในการแก้ไขการกระทำมิชอบของรัฐแต่ยังรวมถึงปรัชญาที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 8 นั่นคือการป้องกันศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ศาลใช้ควบคุมโดยอาศัยความเฉียบแหลมของผู้พิพากษาในการก่อรูปแนวความคิดที่เป็นนามธรรมให้ปรากฏออกมาเป็นรูปธรรมและเป็นมาตรฐานความเหมาะสมในเวลาปัจจุบัน

ในปี ค.ศ. 1970 ศาลมลรัฐ Akansasตัดสินว่าการที่ผู้คุมเรือนจำกระทำการทารุณโหดร้ายต่อนักโทษโดยการเฆี่ยนและการใช้เครื่องทรมานไฟฟ้าที่เรียกว่า Tucker Telephone เป็นการลงโทษที่ทารุณขัดต่อรัฐธรรมนูญ โดยศาลถือว่าชีวิต ความปลอดภัย และสถานภาพของนักโทษพึงได้รับความคุ้มครองเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป

ในปี ค.ศ. 1976 ศาลสูงตัดสินว่าการลงโทษนักโทษโดยการขังเดี่ยวเกิน 30 วัน ถือเป็นการลงโทษที่ทารุณโหดร้ายขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชน

ในคดี Duckworth v Franzen ปี ค.ศ. 1985 ศาลตัดสินว่าการทำให้ได้รับความทรมานจากการลงโทษ คือการกระทำโดยเจตนาที่มุ่งหมายต่อการทำให้ได้รับความทรมานด้วยการลงโทษอย่างรุนแรงโดยเฉพาะการเฆี่ยน หรือการข่มขู่ให้เกรงกลัวโดยการทำร้ายหรือการฆ่า การอ้างสิทธิตามรัฐธรรมนูญของนักโทษจะต้องแสดงว่าเจ้าหน้าที่กระทำในลักษณะโหดร้าย และถ้าเป็นการละเลยโดยเจตนาของผู้คุมก็จะเป็นการละเมิดรัฐธรรมนูญ ผู้พิพากษา Posner ตีความ “การละเลยโดยเจตนา” (deliberate indifference) โดยใช้เกณฑ์กฎหมายอาญาเรื่อง “การกระทำโดยประมาท” (Recklessness) ในกฎหมายอาญา ซึ่งศาลสูงสหรัฐก็รับรองทัศนะนี้ในคดี Farmer v Brennan ด้วยการวางหลักว่า การที่นักโทษจะบรรลุถึงการอ้างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 8 เขาทั้งหลายจะต้องแสดงว่าเจ้าหน้าที่เรือนจำได้รู้ถึงอันตรายที่พวกเขาจะได้รับ[55]

---

[53] Ibid.

[54] Ibid.

[55] Ibid.

ในคดี Rhodes ผู้พิพากษา Scalia เห็นว่าถ้าสภาพเรือนจำโดยลำพังจะไม่เป็นการล่วงละเมิดบทแก้ไขที่ 8 เว้นแต่เมื่อสภาวะนั้นมีผลสิทธิที่เขาพึงได้รับ เช่น ห้องขังที่อุณหภูมิต่ำประกอบกับการขาดผ้าห่ม และนักโทษจะบรรลุผลในการอ้างสิทธิตามรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 8 เขาจะต้องแสดงว่าเป็นการตัดสิทธิความจำเป็นของมนุษย์ ดังเช่น อาหาร ความอบอุ่น หรือการออกกำลังกาย

ในคดี Hudson v McMillian ศาลถือว่าการใช้กำลังที่เกินสมควรแม้นักโทษจะได้รับบาดเจ็บเพียงเล็กน้อยอาจจะเป็นการลงโทษที่โหดร้าย คดีนี้เจ้าหน้าที่ McMillian ต่อยนักโทษที่ใส่กุญแจมือและใส่ตรวนหลายครั้งที่ตา หน้าอก และท้อง แม้เขาได้รับบาดเจ็บเพียงเล็กน้อย แต่ศาลเห็นว่าการที่เจ้าหน้าที่เรือนจำใช้กำลังโดยเจตนาร้ายและโหดร้ายก่อให้เกิดการบาดเจ็บต่อนักโทษเป็นการละเมิดมาตรฐานความเหมาะสมในปัจจุบัน[56]

แนวความคิดเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 8 ถูกตีความเช่นเดียวกับการห้ามการปฏิบัติที่เกินสมควร และใช้ไปในทางการแก้ไขสภาพที่เป็นการใช้อำนาจในทางที่ผิด และให้ประกันการปฏิบัติต่อนักโทษที่แน่นอน[57] ศาลสหรัฐพิจารณาจากสภาพการดำรงชีวิตในเรือนจำแล้วมุ่งหมายที่จะป้องกัน และคุ้มครองนักโทษจากสิ่งแวดล้อมทำให้เสื่อมลงทางร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ จำนวนนักโทษที่แออัดยัดเยียด ก่อให้เกิดสภาพที่โหดร้าย ความบีบคั้น ความรุนแรง และความต้องการเพศเดียวกัน ซึ่งเป็นสาเหตุของความไม่สงบภายในเรือนจำหลายอย่าง นอกจากนี้ปัจจัยที่มีส่วนช่วยถึงความโหดร้ายคือ การใช้อำนาจในทางที่ผิดในทางร่างกายของผู้คุมต่อนักโทษหรือโดยนักโทษอื่น ๆ การขาดการดูแลทางการแพทย์ สุขอนามัยที่ไม่เพียงพอในการดำรงชีวิตโดยเฉพาะอาหาร การขาดโอกาสการศึกษา อาชีพ การพักผ่อนหย่อนใจ ปัจจัยเหล่านี้มีผลกระทบต่อนักโทษเพิ่มขึ้น ศาลมุ่งที่จะตรวจสอบสภาพเรือนจำที่มีผลกระทบต่อนักโทษในทางร่างกายและความสามารถในการตัดสินใจที่จะเลือกด้วยตนเองภายใต้ข้อกำหนดของเรือนจำที่ชอบด้วยกฎหมาย โดยเห็นว่าการขาดงาน อาชีพ และรูปแบบการแก้ไขอบรมจะทำลายความสามารถในการตัดสินใจด้วยตัวเอง การปล่อยเวลาให้ล่วงเลยไปโดยเปล่าประโยชน์ การไม่ทำงาน การขาดโครงการอบรมแก้ไขจะช่วยทำให้นักโทษเสื่อมลงทั้งร่างกายและจิตใจ[58]

ในคดี Wilson ผู้พิพากษา Scalia เห็นว่ารัฐธรรมนูญไม่ได้ประสงค์ให้มีเรือนจำที่สะดวกสบายแต่การตัดสิทธิเกี่ยวกับเกณฑ์ขั้นต่ำของความจำเป็นในการดำรงชีวิตเท่านั้นที่จะเป็น

---

[56] Ibid.

[57] Ibid.

[58] Ibid.

มูลเหตุของการละเมิดรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 8 และการวินิจฉัยตีความรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 8 ไม่ควรจะเป็นไปในทางอัตวิสัยของผู้พิพากษาแต่ละคน แต่ควรจะวินิจฉัยโดยอาศัยแนวคิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์[59]

ในคดี Helling v McKinney โดย McKinney ร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้หรือห้ามมิให้บุคคลกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด (Injunctive) และเรียกค่าเสียหายจากผู้บัญชาการเรือนจำ พัศดี และคนอื่น ๆ สำหรับการละเมิดสิทธิเสรีภาพจากการลงโทษที่ผิดธรรมดาและโหดร้ายที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของนักโทษที่ไม่ได้สูบบุหรี่เนื่องจากควันบุหรี่ของเพื่อนนักโทษที่สูบบุหรี่ 5 ห่อต่อวัน คดีนี้ศาลตีความรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 8 รวมถึงอันตรายในอนาคตด้วย และการชี้แจงเหตุผลในคดีถึงความเสี่ยงอันตรายทางกายและทางจิตใจในปัจจุบันอาจจะเกี่ยวกับผลมาจากจำนวนนักโทษที่มากเกินไปอาจละเมิดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของนักโทษ[60]

ในคดี Wilson ศาลไม่ได้ตีความรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 8 เพียงแต่สภาพเรือนจำที่ไร้มนุษยธรรมเท่านั้นแต่รวมถึงการที่เจ้าหน้าที่เรือนจำ “ละเลยโดยเจตนา” ก่อให้เกิดอันตรายต่อนักโทษ เช่น คดีการจลาจลในเรือนจำนักโทษ Albers เรียกร้องความเสียหายภายใต้รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 8 สำหรับบาดแผลที่เกิดจากการบาดเจ็บจากกระสุนที่เข่าในระหว่างการพยายามระงับเหตุจลาจลในเรือนจำของเจ้าหน้าที่เรือนจำ ศาลปฏิเสธการละเมิดสิทธิตามรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 8 เนื่องจากในสถานการณ์เหล่านี้การกระทำของเจ้าหน้าที่เรือนจำได้กระทำภายใต้ความเร่งรีบ ความกดดัน และไม่มีทางเลือกและเจ้าหน้าที่เรือนจำใช้กำลังบังคับโดยสุจริตเพื่อที่จะรักษาความสงบเรียบร้อย และเห็นว่าการที่จะทำให้ศาลเห็นตามข้ออ้างของนักโทษจะต้องแสดงว่าเจ้าหน้าที่เรือนจำกระทำโดยประสงค์ร้ายและโหดร้ายในการก่อให้เกิดการบาดเจ็บต่อเขา[61]

ในคดี Farmer v Brennan คดีนี้ Due Farmer เรียกร้องค่าเสียหายและคำสั่งศาลที่สั่งให้หรือห้ามมิให้บุคคลกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด (Injunctive) ในการที่เขาถูกตีและข่มขืนโดยนักโทษอื่นและขอให้ศาลสั่งให้ยกเว้นการคุมขังเขาในเรือนจำใด ๆ ในอนาคต และกล่าวหาเจ้าหน้าที่สหพันธรัฐและเจ้าหน้าที่เรือนจำกระทำด้วย “เจตนาละเลย” ต่อความปลอดภัยของเขาเพราะเจ้าหน้าที่รู้ว่าเรือนจำที่เขาถูกส่งตัวไปมีประวัติการทำร้ายร่างกายนักโทษที่รุนแรงและโดยเฉพาะการทำร้ายทางเพศ ผู้พิพากษา Souter และเสียงส่วนใหญ่เห็นว่า “บุคคลที่ถูกกักขังมีพฤติกรรมไปในทางชั่วร้าย มีความประพฤติที่ใช้ความรุนแรง รัฐบาลและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

---

[59] Ibid.

[60] Ibid.

[61] Ibid.

ไม่มีความประสงค์จะให้เกิดสภาพเช่นนั้น" และปฏิเสธคำร้อง[62]ในคดีนี้เสียงส่วนน้อยเห็นว่าการวางเกณฑ์ที่รวบรัดส่งผลกระทบต่อนักโทษและเห็นว่าสภาพเรือนจำกระทำโดยมีมูลเหตุและเหตุจูงใจที่ไม่เหมาะสมก็ตามเช่นเดียวกับในคดี Wilson ที่เสียงส่วนน้อยเห็นว่าถ้ารัฐเลือกการจำคุกเป็นรูปแบบของการลงโทษ รัฐจะต้องประกันว่าสภาพเรือนจำจะต้องเหมาะสมกับมาตรฐานในเวลาปัจจุบันและไม่เห็นด้วยที่เสียงส่วนใหญ่ยอมให้เจ้าหน้าที่เรือนจำลบล้างการคัดค้านตามรัฐธรรมนูญในกรณีสภาพเรือนจำที่ไร้มนุษยธรรม โดยการอ้างว่าสภาพดังกล่าวเป็นเหตุจากงบประมาณที่ไม่เพียงพอจากรัฐสภามากกว่าการละเลยโดยเจตนาของเจ้าหน้าที่ซึ่งศาลล่างก็เห็นด้วยว่าการเงินที่ไม่เพียงพอไม่เป็นข้อแก้ตัวให้คลุมไปถึงสภาพการคุมขังที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ[63]

คำวินิจฉัยในอดีตของศาลแสดงว่าสภาพของการคุมขังผู้ต้องขังถือเป็นส่วนหนึ่งของการลงโทษโดยสภาพอยู่แล้ว และอาจจะยอมรับให้เจ้าหน้าที่ยกเหตุทางด้านงบประมาณที่อยู่นอกเหนือความรับผิดชอบของเขาทั้งหลายที่จะป้องกันสภาพที่ไร้มนุษยธรรมได้และเห็นว่าถ้ารัฐเลือกการจำคุกในฐานะเป็นรูปแบบของการลงโทษจะต้องประกันว่าสภาพเรือนจำจะต้องเหมาะสมกับมาตรฐานความเหมาะสมในเวลาปัจจุบัน[64]

ความแออัดของนักโทษในเรือนจำมีผลลบเกือบทุกด้านในการดำรงชีวิตของนักโทษไม่เพียงก่อให้เกิดความรุนแรงแต่รวมถึงความเสี่ยงภัยต่อสุขภาพ โรคกระเพาะอาหารเนื่องจากการเร่งรีบในสิ่งแวดล้อมที่เสียงดังและตึงเครียด โรคที่อาจติดต่อกันทางสัมผัส ความสามารถที่จะจัดการกับปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพทางจิตใจของนักโทษมีข้อจำกัด ข้อบกพร่องที่เกิดจากจำนวนนักโทษที่แออัดยัดเยียด ต้องถูกพิจารณารวมกันแม้ข้อใดข้อหนึ่งจะชอบด้วยรัฐธรรมนูญ แต่ทุก ๆ สภาวะที่รวมกันก่อผลร้ายที่เพิ่มขึ้นให้กับนักโทษ อาจจะอยู่ภายใต้เงื่อนไขการลงโทษที่โหดร้าย เช่น ในคดี Capp v Atiye ศาลลงความเห็นว่านักโทษที่แออัดยัดเยียดได้เพิ่มอันตรายต่อสุขภาพของนักโทษอย่างชัดเจน เช่น กระทบต่อการรักษาสุขภาพทางร่างกายและทางจิตใจ ลดโอกาสที่นักโทษจะมีส่วนร่วมในโครงการอบรมฟื้นฟูก่อให้เกิดความเกียจคร้าน บรรยากาศความตึงเครียด และความกลัวระหว่างนักโทษและคณะทำงาน ลดความสามารถของเรือนจำที่จะป้องกันนักโทษจากการทำร้ายร่างกายและจะก่อให้เกิดผู้ต้องขังที่มีท่าทีเคืองแค้นและมีพฤติกรรมที่ต่อต้านสังคมสูง

ในคดี Holt ศาลเห็นว่าแนวความคิดทางสังคมวิทยาจะถูกนำเข้ามาประกอบการใช้กฎหมายรัฐธรรมนูญศาลไม่ได้ถือว่า การคุมขังในทัณฑสถานที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เพราะทัณฑสถานไม่ได้ก่อตั้งโรงเรียน การฝึกอาชีพ หรือสิ่งอำนวยความสะดวก และการบริการในการ

---

[62] Ibid.

[63] Ibid.

[64] Ibid.

อบรมฟื้นฟูที่สถานที่คุมขังอื่นในปัจจุบันให้ หากแต่เป็นสภาพเรือนจำที่ก่อผลต่อความสามารถที่จะตัดสินใจด้วยตนเองของนักโทษ โครงการฟื้นฟูที่ไม่เพียงพอก่อให้เกิดความเสื่อมลงทางร่างกายและจิตใจ ความตึงเครียดและความกังวลที่เกิดจากการทำร้ายทางเพศโดยเพศเดียวกัน การขาดความเมตตากรุณาของเจ้าหน้าที่เรือนจำซึ่งนำมาสู่ความเสื่อมลงของท่าที และความมั่นคงทางอารมณ์ของนักโทษ ผู้พิพากษา Powell วางแนวทางว่า สภาพเรือนจำจะต้องไม่ก่อให้เกิดความโหดร้าย และทำให้ได้รับความทรมานโดยไม่จำเป็น และจะต้องได้สัดส่วนกับความรุนแรงของอาชญากรรม[65] และการจะตัดสินว่าสภาพเรือนจำได้มาตรฐานตามข้อเรียกร้องตามรัฐธรรมนูญหรือไม่นั้น ศาลจะต้องตรวจสอบการก่อให้เกิดผลตามความเป็นจริงของสภาพเรือนจำที่ถูกคัดค้าน บนความเป็นอยู่ของนักโทษโดยศาลจะต้องใช้การสังเกต พยานผู้เชี่ยวชาญ หลักเกณฑ์และวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการแก้ไขการกระทำผิด การใช้เหตุผล รวมถึงการรักษาไว้ซึ่งศักดิ์ศรีของปัจเจกบุคคล[66]

3.2.3.2 การรับรองสิทธิความเป็นส่วนตัวของผู้ต้องขังในการติดต่อสื่อสาร

ศาลสหรัฐอเมริกายังได้ขยายขอบเขตของสิทธิผู้ต้องขังให้ได้รับการเยี่ยมและการติดต่อกับโลกภายนอกมากขึ้นศาลสูงสุดได้มีคำพิพากษาห้ามการตรวจจดหมายที่ส่งออกจากเรือนจำ รวมทั้งห้ามการจำกัดสิทธิการติดต่อกันทางจดหมายระหว่างนักโทษกับบุคคลที่อยู่นอกเรือนจำการตรวจจดหมายที่ส่งเข้ามาในเรือนจำให้กระทำได้แต่ห้ามอ่านข้อความในจดหมายรวมทั้งอนุญาตให้ทำการตรวจด้วยอุปกรณ์และการสัมผัสด้วยมือนอกจากนั้นเรือนจำควรจัดให้มีตัวแทนของนักโทษที่ทำหน้าที่สังเกตการณ์ปฏิบัติการในห้องไปรษณีย์ของเรือนจำและการตรวจสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่ส่งให้นักโทษในเรือนจำให้กระทำได้เท่าที่จำเป็นเพื่อค้นหาสิ่งผิดกฎหมายหรือสิ่งพิมพ์ที่ไม่พึงประสงค์ซึ่งฝ่าฝืนข้อบังคับและระเบียบของเรือนจำ

การใช้โทรศัพท์ของเรือนจำ ผู้ต้องขังได้รับอนุญาตให้ใช้โทรศัพท์สาธารณะที่ติดตั้งในเรือนจำได้สัปดาห์ละ 2-3 นาทีรวมทั้งการให้ใช้โทรศัพท์ฉุกเฉิน เช่น การติดต่อทนายความเป็นต้น

การเยี่ยมผู้ต้องขังในเรือนจำได้รับการขยายเวลาให้มากขึ้นและสะดวกยิ่งขึ้นในวันหยุดหรือในเวลาเย็นและได้ยกเลิกข้อจำกัดในเรื่องจำนวนและการแต่งกายของผู้มาเยี่ยมแต่ผู้มาเยี่ยมจะถูกตรวจค้นร่างกายและกระเป๋าก่อนเข้าเยี่ยม

นอกจากนี้ สมาคมการราชทัณฑ์แห่งสหรัฐอเมริกา (American Correctional Association) ได้บัญญัติหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสิทธิในการติดต่อสื่อสารของนักโทษไว้ใน Standardson Treatment of Prisoners 23–6.1 ดังนี้[67]

---

[65] Ibid.

[66] Ibid.

[67] *นักโทษเด็ดขาดกับสิทธิตามกฎหมาย* (น. 70-71). เล่มเดิม.

a) การสื่อสารของนักโทษจะถูกจำกัดลงก็เฉพาะในกรณีจำเป็น เพื่อรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยความมั่นคงของเรือนจำ และเพื่อความปลอดภัยของสาธารณะเท่านั้น

b) จดหมาย พัสดุภัณฑ์ และสิ่งของต่าง ๆ ที่ส่งออกไปหรือส่งเข้ามาหานักโทษ อาจถูกเปิดตรวจสอบเพื่อดูว่าสิ่งของนั้น ๆ บรรจุสิ่งของต้องห้ามไว้หรือไม่

c) เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์อาจใช้อำนาจตรวจอ่านการสื่อสาร ซึ่งเป็นข้อเขียน และตรวจสอบการสนทนา เมื่อได้รับข้อมูลที่เชื่อถือได้ว่า การสื่อสารของนักโทษนั้นจะเป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของสาธารณะ หรือต่อความมั่นคงปลอดภัยของทัณฑสถาน หรือการสื่อสารนั้นกำลังใช้เพื่อกระทำกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย

d) การติดต่อสื่อสารด้วยการอ่านและการฟังจะไม่ถูกขัดขวาง เว้นแต่เป็นคำสั่งของศาลหรืออยู่ในอำนาจแห่งกฎหมายเท่านั้น โดยเฉพาะเมื่อการสื่อสารนั้น 1) เกิดขึ้นระหว่างนักโทษกับทนาย 2) ระหว่างนักโทษกับเจ้าพนักงาน หรือองค์กรต่าง ๆ ซึ่งไม่จำกัดเฉพาะศาล ที่ปรึกษากฎหมาย เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่ภาคทัณฑ์ เจ้าพนักงานบริหารรัฐและท้องถิ่น

e) นักโทษที่ยากจนจะได้รับอุปกรณ์เครื่องเขียน แสตมป์ สำหรับใช้ในการเขียนติดต่อกับทนายความ ศาล เจ้าหน้าที่ของรัฐ ตลอดจนครอบครัวของตนเองด้วย

f) นักโทษที่ยากจนจะได้รับอนุญาตให้ใช้โทรศัพท์เพื่อใช้ติดต่อกับทนาย และเจ้าหน้าที่ของศาลตามสมควรในระหว่างที่กำลังดำเนินคดีอยู่ หากผู้บริหารงานเรือนจำเห็นว่าการติดต่อสื่อสารทางด้านจดหมายจะไม่ได้ผล นอกจากนี้นักโทษสามารถใช้โทรศัพท์ติดต่อสื่อสารกับบุคคลภายนอกโดยเสียค่าใช้จ่ายด้วยตนเอง

ส่วนระเบียบในเรื่องการติดต่อทางจดหมายระหว่างทนายความกับนักโทษนั้น จะต้องมีความสมดุลระหว่างผลประโยชน์ของรัฐกับประโยชน์ของนักโทษในการติดต่อทางจดหมายกับที่ปรึกษากฎหมาย ประโยชน์ของรัฐในการอ่าน การเซ็นเซอร์ หรือการยับยั้งจดหมายของนักโทษต้องอยู่บนพื้นฐานการพิจารณาถึงความปลอดภัยของเรือนจำและการแก้ไขอบรมนักโทษ ความกังวลของเจ้าหน้าที่เรือนจำเบื้องต้นประการหนึ่งคือ การตรวจหาสิ่งของต้องห้าม เช่น อาวุธ เอกสาร โลหะ และยาเสพติด แม้ว่าการป้องกันการนำวัตถุดังกล่าวเข้ามาในเรือนจำจะเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการรักษาความเรียบร้อย แต่สิ่งของต้องห้ามเหล่านั้นก็สามารถตรวจหาได้โดยการตรวจสอบด้วยมือ การใช้หลอดฟลูโอโรสโคป (Fluoroscopes) และเครื่องตรวจจับโลหะหรือการตรวจสอบ จดหมายต่อหน้านักโทษ หากเจ้าหน้าที่เรือนจำได้เถียงว่าต้องอ่านจดหมายเพื่อตรวจหาและขัดขวางแผนการหลบหนีนั้น ตามสถิติ ความเสี่ยงภัยและความน่าจะเป็นที่อาจเกิดความสำเร็จของการพยายามหลบหนีด้วยวิธีนี้บ่งชี้ว่า ภัยที่เกิดจากแผนการหลบหนีที่ตรวจไม่พบมีน้อยมาก ยิ่งกว่านั้นความน่าจะเป็นไปได้ของแผนการหลบหนี ยาเสพติด หรือสิ่งของต้องห้ามอื่น ๆ ที่อาจจะรวมเข้ามา

ในการติดต่อทางจดหมายจากทนายความ ยังไม่ใช่สิ่งสำคัญเพียงพอที่จะสนับสนุนการอ้างเหตุผลด้านความปลอดภัยโดยการตรวจสอบจดหมายระหว่างทนายความกับลูกความ[68] การตรวจสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่ส่งให้นักโทษในเรือนจำให้กระทำได้เท่าที่จำเป็นเพื่อค้นหาสิ่งของผิดกฎหมาย หรือสิ่งพิมพ์ที่ไม่พึงประสงค์ซึ่งฝ่าฝืนข้อบังคับและระเบียบของเรือนจำ

3.2.3.3 การรับรองสิทธิความเป็นส่วนตัวของผู้ต้องขังในการอยู่หรือพักอาศัย

สหรัฐอเมริกาได้กำหนดสิทธิความเป็นส่วนตัวของผู้ต้องขังในการอยู่หรือพักอาศัยไว้โดยมีเพียงข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานและเป้าหมายของความยุติธรรมทางอาญาแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (National Advisory Commission on Criminal Justice Standards and Goals) โดยเสนอไว้ว่าในเรือนจำแต่ละแห่งควรจะจัดให้ผู้ต้องขังมีที่พักอาศัยเป็นส่วนตัว โดยมีขนาดห้องพักที่เหมาะสม รวมทั้งมีอุณหภูมิที่เหมาะสมสำหรับในแต่ละฤดูกาล จะต้องมีแสงสว่างอย่างเพียงพอ และมีการดูแลรักษาความสะอาดที่ดี[69]

นอกจากนี้กฎหมายราชทัณฑ์ของสหรัฐอเมริกาได้มีการกำหนดมาตรฐานในเรื่องขนาดห้องขังไว้โดยเฉลี่ยว่าผู้ต้องขังแต่ละคนควรจะต้องมีพื้นที่ในการใช้สอยอย่างน้อย 60 ตารางฟุต (square feet) และในกรณีที่ห้องขังใดมีพื้นที่ใช้สอยของผู้ต้องขังแต่ละคนโดยเฉลี่ยน้อยกว่า 80 ตารางฟุต ก็ไม่ควรให้ผู้ต้องขังอยู่ภายในห้องขังนั้นเกินกว่าวันละ 10 ชั่วโมง[70]

3.3 สรุปหลักการให้ความคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวของผู้ต้องขังตามกฎหมายต่างประเทศ

จากการศึกษาถึงสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขัง ทั้งในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและประเทศสหรัฐอเมริกาเห็นว่า การรับรองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังจะปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญ กฎหมายบังคับโทษทางอาญา และคำพิพากษาของศาล การตรวจสอบและการให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังในประเทศสหรัฐอเมริกา จะเป็นหน้าที่ของศาลยุติธรรม โดยศาลจะเป็นผู้ตีความว่าสิทธิประการใดเป็นสิทธิที่ผู้ต้องขังที่พึงมีพึงได้รับตามรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับบุคคลทั่ว ๆ ไป และพยายามที่จะกำหนดขอบเขตการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขัง

---

[68] From "Prisoner – Privileged Communications – Inmates Have A Right to Receive Correspondence from Attorney Concerning Unionization Within Prison Goodwin v Oswald 462 F2d 1237 (2d Cir 1972)," by Recent Cases, 1993, *Hardvard law review,* 1615-1616.

[69] From *Constitutional Rights of Prisoners* (p. 881), by John W. Palmer, 1985, Anderson Publishing Co.

[70] From *Tim Owen QC and Alison Macdonald* (p 181), by Stephen Livingstone, 2003, *Prison Law*, London: Oxford University Press.

สิทธิเสรีภาพในความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารของผู้ต้องขังนั้น ทั้งในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและประเทศสหรัฐอเมริกา ผู้ต้องขังอาจถูกจำกัดเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารได้ด้วยเหตุผลเฉพาะในกรณีที่จำเป็นเพื่อการรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยของเรือนจำหรือความปลอดภัยของสาธารณชนเท่านั้น แต่โดยหลักการแล้ว การติดต่อกับบุคคลภายนอกเรือนจำจะต้องได้รับการส่งเสริม การได้รับการเยี่ยมจากบุคคลภายนอกนั้น นอกจากที่กฎหมายกำหนดไว้หากจะเป็นการส่งเสริมต่อการอบรมแก้ไขหรือการปรับตัวให้เข้ากับสังคมหรือมีความจำเป็นต่อสวัสดิภาพของผู้ต้องขังหรือครอบครัวผู้ต้องโทษ จะได้รับอนุญาตให้ได้รับการเยี่ยมและการติดต่อทางจดหมายเพิ่มขึ้น ในการติดต่อทางจดหมายระหว่างผู้ต้องขังกับบุคคลภายนอกเรือนจำการอ่านเพื่อตรวจ หรือการยับยั้งจดหมายของรัฐจะต้องพิจารณาถึงความปลอดภัยของเรือนจำ และการแก้ไขอบรมผู้ต้องขังเป็นสำคัญในทำนองเดียวกับในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ผู้ต้องขังมีสิทธิที่จะส่งและรับจดหมายโดยไม่จำกัด แต่ผู้บัญชาการเรือนจำอาจจะห้ามการติดต่อทางจดหมายกับบุคคลที่น่าจะเป็นอันตรายต่อความปลอดภัยหรือความสงบเรียบร้อยของเรือนจำหรือต่อการปรับตัวให้เข้ากับสังคมของผู้ต้องขัง

ในเรื่องสิทธิส่วนตัวเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย ศาลสูงสหรัฐอเมริกาได้วินิจฉัยว่ารัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 14 ใช้ในการป้องกันสิทธิความเป็นส่วนตัวของผู้ต้องขังในกรณีการตรวจค้นร่างกายด้วย ในการตรวจค้นภายในร่างกายมีข้อสังเกตว่า การตรวจทวารและอวัยวะสืบพันธุ์จะต้องอาศัยกฎข้อบังคับที่จะต้องกระทำในลักษณะที่เหมาะสมเท่านั้น และการตรวจค้นดังกล่าวจะขัดต่อรัฐธรรมนูญมิได้ หากมีการกระทำดังกล่าวเกิดขึ้นโดยการใช้อำนาจโดยมิชอบหรือไม่เหมาะสม มีข้อสังเกตว่าการตรวจค้นร่างกายภายในควรจะกระทำได้เฉพาะบนพื้นฐานของการมีเหตุอันควรสงสัยเท่านั้น คือผู้ต้องขังอาจจะถูกตรวจค้นโดยสาเหตุทำให้เชื่อว่าเขากำลังซุกซ่อนสิ่งของต้องห้ามตามกฎหมายอยู่เท่านั้นและในสหรัฐอเมริกายังได้กำหนดรับรองสิทธิผู้ต้องขังในอันที่จะไม่ถูกลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรม โดยศาลสหรัฐได้ตัดสินว่าสภาพของเรือนจำที่แออัดยัดเยียด การขาดสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตขั้นต่ำในเรือนจำ การใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่เรือนจำตามอำเภอใจ การทำให้ผู้ต้องขังได้รับความทรมานในระหว่างการคุมขัง การลงโทษที่ไม่ได้สัดส่วนกับความรุนแรงของอาชญากรรม ถือว่าเป็นการละเมิดบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 8 และในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขังตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว ศาลได้ใช้แนวความคิดเรื่อง การป้องกันสิทธิศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มาเป็นเกณฑ์ในการวินิจฉัย เช่นเดียวกับในประเทศเยอรมนี รัฐธรรมนูญเยอรมันได้บัญญัติรับรองและคุ้มครอง “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” ไว้ในมาตรา 1 (1) และอธิบายศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์โดยให้พิจารณาจากลักษณะการกระทำของรัฐเป็นเรื่อง ๆ ไปว่าการกระทำใดบ้างเป็นการละเมิดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญ

เยอรมันเคยวินิจฉัยว่าเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เช่น การทำให้ได้รับความอับอาย การลงโทษที่มีลักษณะทารุณโหดร้าย เป็นต้น

นอกจากนี้ ศาลสหรัฐอเมริกายังได้วางแนวทางในเรื่องการลงโทษทางวินัยผู้ต้องขังของเรือนจำไว้ดังนี้ ประการแรก หลักเกณฑ์การลงโทษทางวินัยจะต้องเป็นเรื่องที่ได้รับทราบของนักโทษและเจ้าพนักงานเรือนจำโดยจัดทำเป็นคู่มือแนะนำหรือเผยแพร่ ประการที่สองหลักเกณฑ์การลงโทษทางวินัยจะเป็นหลักประกันความรับผิดชอบและความแน่นอนในการพิจารณาความผิดวินัยของนักโทษ ประการสุดท้าย หลักเกณฑ์การพิจารณาโทษทางวินัยจะต้องมีวิธีพิจารณาที่เป็นธรรม ในกรณีที่เกี่ยวกับชีวิต เสรีภาพและทรัพย์สิน ถือเป็นบทบังคับตามรัฐธรรมนูญว่าจะต้องมีกระบวนพิจารณาที่เป็นธรรม (due process) แม้จะไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดไว้ ศาลถือว่าจะต้องดำเนินโดยวิธีวินิจฉัยที่เป็นทางการ เช่น การเพิกถอนคำสั่งปล่อยตัวจากคุกโดยมีเงื่อนไข (Parole) การย้ายนักโทษไปจากสถานพยาบาลสำหรับการคุมตัวโดยผู้นั้นไม่สมัครใจ เป็นต้น เช่นเดียวกับศาลอังกฤษที่ให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขังตามกฎหมายมหาชนในเรื่องวินัยภายในเรือนจำ

ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ผู้ต้องขังในเรือนจำอาจถูกจำกัดสิทธิโดยการใช้อำนาจและดุลพินิจของเจ้าหน้าที่เรือนจำ รวมทั้งการถูกจำกัดสิทธิในการดำเนินคดีอาญา คดีปกครอง ถูกบังคับให้เข้ารับการบำบัดรักษา และถูกลงโทษทางวินัย รัฐธรรมนูญและกฎหมายเรือนจำเยอรมันได้บัญญัติรับรองสิทธิของผู้ต้องขังในการร้องทุกข์เพื่อเยียวยาการกระทำที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนและสิทธิตามกฎหมาย หรือการใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรมของเจ้าหน้าที่โดยการยื่นคำร้องทุกข์แก่ผู้อำนวยการเรือนจำเกี่ยวกับเรื่องของตน และมีโอกาสพบเพื่อปรึกษาหารือด้วย รวมถึงโอกาสติดต่อหรือพบกับผู้ตรวจการเรือนจำเป็นการส่วนตัวในเรื่องเกี่ยวกับตนเอง และการร้องทุกข์ในการถูกลงโทษทางวินัยโดยไม่เป็นธรรม นอกจากนี้ผู้ต้องขังในเรือนจำยังมีสิทธิในการยื่นคำร้องขอต่อศาลให้พิจารณาการใช้มาตรการที่ไม่เป็นธรรมแก่ตนได้และในการยื่นคำร้องขอต่อศาลกรณีนี้จะต้องเป็นเรื่องที่ผู้ต้องขังถูกละเมิดสิทธิ การไม่อนุญาตให้กระทำหรือละเว้นการกระทำตามกฎหมายเท่านั้น โดยผู้ต้องขังจะต้องยื่นอุทธรณ์คดีของตนต่อเจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบจนเสร็จสิ้นกระบวนการพิจารณาทางปกครองแล้ว

ส่วนสิทธิส่วนตัวในเรื่องทรัพย์สินของประเทศสหรัฐอเมริกาตามกฎหมายนั้น ผู้ต้องขังอาจถูกดำเนินการค้นและยึดทรัพย์สินในกรณีที่พบสิ่งของผิดกฎหมาย หรือการยึดเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของเรือนจำ นอกจากนี้ตามระเบียบข้อบังคับของเรือนจำผู้ต้องขังที่ถูกการดำเนินการค้นและยึดนี้จะต้องได้รับการพิจารณาและถูกลงโทษทางวินัย หรือถูกดำเนินกระบวนพิจารณาในชั้นศาลด้วย แต่ทั้งนี้ การดำเนินการของเจ้าหน้าที่จะต้องอยู่ภายใต้บังคับ

รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 14 ด้วย กล่าวคือ หากการกระทำของเจ้าหน้าที่มีลักษณะเป็นการละเมิดสิทธิผู้ต้องขัง จะต้องมีการแจ้งสิทธิแก่ผู้ต้องขังด้วยว่าผู้ต้องขังนั้นอาจดำเนินคดีแพ่งหรือเรียกร้องค่าเสียหายจากการละเมิดสิทธินั้นได้